

PROTECȚIA
OAMENI
PENTRU
NATURĂ

**Raport Anual
2023**

FUNDAȚIA CONSERVAȚIE CARPATHIA

Cuprins

Cuvânt înainte 6

Conservarea naturii

Introducere 10

LIFE Carpathia / Programul pentru peisaje amenințate 11

Credite de carbon 16

Paza pădurilor 18

Leaota 20

Reconstrucție ecologică

Obiectivele și filozofia programului de reconstrucție ecologică al Fundației Conservation Carpathia 28

Pepiniere și solarii 30

Refacerea zonelor tăiate la ras 31

Combaterea eroziunii solului 32

Conversia monoculturilor de molid 33

Refacerea habitatelor de tranziție între pădure și pajiști alpine 37

Eliminarea plantelor străine invazive 40

Monitorizarea impactului reconstrucției ecologice 43

Impactul zimbrilor asupra structurii vegetației 44

Conservarea biodiversității și creșterea valorii economice a pășunilor 46

Faună sălbatică și viața acvatică

Introducere 53

Reintroducerea Zimbrului 54

Reintroducerea Castorului 56

Programul de monitorizare a acvilei de munte 59

Păstrăvi și alți pești din Munții Făgăraș 60

Managementul faunei sălbatice 62

Introducere 62

Prevenție 63

Medierea conflictelor dintre om și animalele sălbatice 65

Monitorizarea faunei sălbatice

Introducere	71
Urs brun	72
Râs și lup	74
Cerb	76
Capră neagră și mistreț	78

Comunicare și comunități

Introducere	84
Evenimente	86
Expunere mass-media	87
Programul de ambasadori	88
Relația cu comunitățile	89
Premii	90
A face bine e molipsitor în Munții Făgăraș	91
Programele de educație pentru natură	95
Parteneriatul cu Parcul Național Pădurile Bavareze	96
Vizite și schimburi de experiență pe parcursul anului	98
Programul de voluntariat	100
Parteneriate	102

Programul Afaceri Verzi

Introducere	108
Ecoturism: observatoare de faună sălbatică, tabere în natură, rezultate, povești	110
Ferma de Biodiversitate Cobor	114
Programul Afaceri Verzi pentru antreprenori	120
Roadele Munților	125

Raport financiar

Surse de venit	130
Cheltuieli	132

Planuri pentru 2024

Ce urmează	137
Cum vă puteți implica și cum ne puteți susține	138

Cuvânt înainte

De Barbara și Christoph Promberger

Directori Executivi ai Fundației Conservation Carpathia

La sfârșitul fiecărui an ne punem întrebarea: a fost un an bun? În această perioadă cu schimbări climatice accelerate, cu secetă vara și ierni tot mai absente, un război în țara vecină și tendințe politice generale potrivnice pentru conservarea naturii, uneori e greu să ne păstrăm optimismul: situația de ansamblu nu pare favorabilă pentru un nou Parc Național. Totuși, dacă ne uităm la detalii, lucrurile nu stau chiar așa. În 2023 am avut peste 2.500 de apariții în media, iar 98% dintre ele au fost pozitive. Publicații internaționale precum The Guardian, Der Spiegel sau The New York Times au preluat povestea viitorului Parc Național Munții Făgăraș, considerând-o un strop de speranță în aceste vremuri dificile. Impactul economic al activităților noastre asupra comunităților locale a crescut foarte mult. Avem acum peste 75 de zimbri liberi reintroduși în pădurile din Munții Făgăraș. Iar faptul că am găsit parteneri de finanțare foarte puternici pentru programul nostru de afaceri verzi ne dă încredere că putem ajuta locuitorii din zonă să aibă un trai mai bun prin conservarea naturii și arată că există alternative la exploatarea clasică a resurselor naturale.

A fost un an bun pentru organizația noastră. Echipa a crescut la aproape 140 de oameni, iar cei care s-au alăturat sunt în general tineri entuziaști, dornici să se implice și să contribuie la dezvoltarea țării. Am observat o creștere rapidă a comunității de români care nu mai vor să ignore protejarea naturii și care înțeleg cât de valoroasă este contribuția României la familia europeană a inițiativelor de conservare a naturii.

Barbara & Christoph Promberger

Directori Executivi

Conservarea naturii

Introducere

LIFE Carpathia / Programul pentru peisaje amenințate

Credite de carbon

Paza pădurilor

Leaota

Introducere

Fără îndoială, în 2023 s-a înregistrat o respingere tacită a politicilor verzi pe întreg continentul. Strategiile globale (de exemplu, COP15 din Montreal) par decise să apere natura și să asigure un viitor cu o climă suportabilă pentru noi toți, stabilind un obiectiv clar de a reconstrui și proteja 30% din natura planetei până în 2030. Cu toate acestea, politicienii conservatori și de aripă dreaptă se străduiesc din greu să dilueze și să combată piloni importanți din Pactul Verde european, răspândind frică și informații false, în contradicție cu datele științifice. Abia după o îndelungată și dificilă negociere Parlamentul European a reușit, pe 12 iulie, să aprobe Legea privind refacerea naturii. Aceasta fixează ținte obligatorii de refacere a ecosistemelor degradate „pentru oameni, pentru climă și pentru planetă”. În ciuda faptului că prevederile legii au fost reduse la mai puțin decât e necesar conform oamenilor de știință, ea reprezintă totuși prima lege menită să protejeze biodiversitatea Europei și ne dă un licăr de speranță. Având 80% dintre habitatele europene într-o stare deplorabilă, legea pentru refacerea naturii ar putea schimba situația și va ajuta nu doar la o creștere a biodiversității, ci și la o îmbunătățire a puterii de refacere și a autonomiei pe care o are Europa în fața dezastrelor naturale și a riscurilor de foamete.

Pe parcursul anului trecut am auzit atât de des că, printre toate provocările prezente, Europa nu-și mai permite să protejeze natura, deși refacerea naturii este esențială pentru a îmbunătăți capacitatea de producție a hranei, pentru a asigura apă și aer curat. Are sens și din punct de vedere economic: Comisia Europeană estimează că fiecare euro cheltuit pentru a reface solul aduce un profit economic între 8 și 38 €.

La Carpathia vom continua să facem lucrurile la care ne pricepem: ne asumăm responsabilitatea și ne implicăm din toate punctele de vedere pentru a transforma cele mai interesante peisaje montane, cele din Munții Făgăraș, într-un loc prosper pentru natură și pentru oameni.

“Legea pentru refacerea naturii nu se referă la reconstruirea habitatelor de dragul naturii. Ea e menită să asigure un mediu locuibil în care binele generațiilor prezente și viitoare este asigurat, în care solul și mările continuă să aibă capacitatea de a ne oferi bunurile și serviciile de care depind viețile și activitățile noastre economice.” Virginijus Sinkevicius, Comisar pentru Mediu, Oceane și Piscicultură la Comisia Europeană

LIFE Carpathia / Programul pentru peisaje amenințate

Activitățile finanțate de cele două programe LIFE și Endangered Landscapes and Seascapes Programme sunt încă în derulare, dar încep să apară primele rezultatele.

Cele două proiecte au fost construite pe structura celor cinci piloni care ne ghidează activitățile, astfel că aceste proiecte vin să completeze și să multiplice efortul nostru de conservare. Pentru a ne asigura că obținem rezultate relevante și folositoare, și că vom realiza țintele stabilite, am prelungit cele două proiecte cu încă un an fiecare.

Am ajuns la un progres de peste 90% al proiectului ELSP și peste 80% LIFE, cu o execuție bugetară apropiată, situată la 88%.

90%

80%

Progres:

■ Peste 90% în proiectele ELSP

■ Peste 80% în proiectele LIFE

Execuție bugetară: 88%

LIFE Carpathia / Programul pentru peisaje amenințate

Continuare

Câteva dintre realizările care ne-au făcut mândri în 2023:

- Ne preocupă **conservarea pădurilor** și pășunilor și una dintre măsurile care au cel mai mare impact este cumpărarea de păduri și pășuni și protejarea acestora. Am reușit și anul acesta să punem sub protecție **373 ha**. Mai mult, datele colectate de noi au dus la protecția a încă **300 ha** prin introducerea de către Direcția Silvică Argeș în Catalogul Național al pădurilor virgine și cvasivirgine.
- Am inițiat și anul acesta **reconstrucția ecologică** pe alte **163 ha** prin plantarea de puiți în zonele forestiere dezgolate, în suprafețele alpine degradate, dar și prin rărirea molidișurilor artificiale pentru a le readuce la compoziția naturală inițială. În total am folosit peste **500.000 de puiți** pentru aceste acțiuni și am nivelat **4,8 km** de șanțuri de eroziune.
- Am făcut un efort susținut de-a lungul anilor pentru a elimina speciile de plante străine invazive, care nu aparțin florei românești. Pentru asta în 2023 am parcurs **107 km** de-a lungul văilor din sudul Munților Făgăraș.
- Ne-am implicat activ în **gestionarea animalelor sălbatice** și am acționat cu responsabilitate pentru integritatea oamenilor și a bunurilor în cele cinci fonduri cinegetice pe care le administrăm și în care nu practicăm vânătoarea sportivă sau pentru trofeu. În plus, le-am donat fermierilor locali **12 câini** din rasa Ciobănesc Carpatin, am amplasat **27 de garduri electrice** pentru a le proteja mai eficient turmele și am înlocuit pierderile de animale domestice ale localnicilor cu oi și vite din ferma proprie.
- Am finalizat activitatea de reintroducere a zimbriilor. Anul acesta am mai adus **34 de zimbri** în Munții Făgăraș și astfel am ajuns în total la 80 de exemplare. Turmele aflate în libertate au dat naștere la încă 12 vițeți care se bucură de ecosistemul carpatic românesc.
- De asemenea, colegii de la departamentul de reintroducere au reușit capturarea unui număr de 18 **castori** din bazinul Oltului superior și afluenții acestuia și relocarea acestora în nordul județului Argeș.
- Am făcut progrese mari în construirea celor **două centre de vizitare** situate în comunele Rucăr și Lerești. Primul este destinat speciei castor, iar al doilea este despre mărețul zimbru. Ne propunem să le deschidem porțile în 2024, și sperăm că vor contribui la informarea și educarea corectă a publicului larg asupra importanței celor două specii.
- Am venit în **sprijinul comunităților** din Munții Făgăraș pe mai multe direcții. Ne referim aici la organizarea festivalului de natură și cultură locală Făgăraș Fest care a avut un număr record de participanți – 6.000, la programele de educație și sprijin antreprenorial din cadrul programului de Afaceri Verzi sau la programul ce a implicat alți **585 de copii** din județul Vâlcea.
- Am organizat o nouă vizită de lucru pentru reprezentanții autorităților locale și alți factori interesați, în Parcul Național Hohe Tauern din Austria, pentru a afla despre alte modalități de dezvoltare sustenabilă bazate pe ariile naturale protejate.
- Echipa departamentului de **comunicare** a folosit metode inedite de a transmite emoție, cu informații relevante care au ajuns la milioane de cititori.
- Desigur, nu au lipsit **provocările** însă experiența și expertiza noastră ne ajută să depășim obstacolele. De exemplu, lipsa zăpezii a dus la o colectare scăzută a probelor biologice de lup pentru monitorizarea facilă a acestuia, însă ne-am mobilizat pentru restul anului și am colectat suficiente probe cât să obținem rezultate științifice corecte.

 © Liviu Ungureanu

Credite de carbon

Echivalarea emisiilor de carbon (compensarea emisiilor de gaze cu efect de seră prin susținerea financiară a unui proiect care previne emisia sau stochează o cantitate de dioxid carbon echivalentă) este văzută ca o măsură utilă pentru companii și persoane care doresc să-și reducă amprenta de carbon. Protejând pădurile Carpathia le permitem să își atingă potențialul maxim ecologic și de stocare a carbonului și contribuim la o soluție naturală rapidă și eficientă de combatere a schimbărilor climatice. Aceste eforturi pot fi măsurate prin numărul de tone suplimentare de dioxid de carbon stocate anual, în comparație cu scenariul în care tăierile anuale permise prin lege ar fi puse în practică – în cazul nostru ele se ridică la 225.896 tCO₂ pentru o primă perioadă de monitorizare de 5 ani (08/2017 - 08/2022).

Dezvoltarea unui astfel de proiect presupune să trecem prin întregul proces, de la măsurarea cantității de dioxid de carbon stocat la evaluarea beneficiilor pentru comunitate și pentru biodiversitate, la auditarea și acreditarea de către un terț cu

experiență și reputație, conform unor standarde internaționale. Toate acestea iau timp și au durat mai mult decât anticipaserăm. Putem spune, însă, cu certitudine, că în 2023 am învățat foarte multe despre piața creditelor de carbon.

Am reușit să finalizăm toată documentația, am trecut prin auditul independent și prin vizitele de teren în toamna lui 2023. Urmează acreditarea finală și emiterea creditelor de carbon prin Verra – VCS Standard, cel mai mare și mai respectat organism de certificare pentru credite de carbon. Ne așteptăm ca asta să se întâmple până la mijlocul lui 2024, după care vom putea tranzacționa primele credite de carbon Carpathia pe piața voluntară, oferind un exemplu și altor proprietari de păduri din apropierea zonei noastre de proiect: protejarea pădurilor poate aduce venituri.

Paza pădurilor

Ocolul Silvic Carpathia, serviciul nostru de management al pădurii, gestionează un total de 27.434 hectare de pădure. Echipa noastră de rangeri este dedicată protejării lor și menținerii biodiversității pe care o adăpostesc.

Protejarea pădurii nu e floare la ureche, dar ne ghidăm după experiența acumulată de-a lungul anilor. Ne ajută mult și faptul că știm bine locurile și localnicii. Putem spune că nu am întâmpinat probleme deosebite în activitățile noastre de pază.

PE SCURT

- Rangerii noștri au patruleat neobosiți pentru a se asigura că totul e în regulă.
- Am constatat dispariția neautorizată a 42 de metri cubi de lemn. Am raportat-o autorităților care, din câte știm, au identificat responsabilii privind o daună de 38 de metri cubi dintre cei dispăruți.
- Dauna totală reprezintă 0,0017 mc/ha, raportat la cele 27.434 ha de pădure administrată de Asociația Ocolul Silvic Carpathia. Este o cantitate foarte mică, ceea ce ne dă speranță: eforturile noastre dau roade!
- Ne bucură constatarea că dispare tot mai puțin lemn de la an la an. Dincolo de cifre, suntem onorați de încrederea pe care ne-o acordă comunitățile.

Leaota

În masivul Leaota paza pădurii e un proces în derulare, și ne bucurăm să observăm progresele. De exemplu, localnicii au depus plângeri pentru 13,43 metri cubi de lemn dispăruți, dintr-un total înregistrat de 13,67 metri cubi.

Din cauza schimbărilor climei, care duc la veri mai uscate și mai calde, gândacii de scoarță – un dăunător al pădurii deosebit de periculos – par să se afecteze tot mai mulți arbori, mai ales în zonele în care managementul defectuos din trecut a dus la crearea unor monoculturi de molid la altitudini joase, acolo unde specia nu crește în mod natural. Asta ne pune în fața unei dileme: dacă să respectăm principiul de a nu interveni sau să acționăm pentru a proteja pădurile din apropiere. Astfel, am început să luăm măsuri pentru a preveni răspândirea gândacului de scoarță (capcane feromonale, care prind insectele de vârstă reproducătoare, și arbori capcană). Am decis să survolăm pădurile cu drone și să colectăm informații care ne vor ajuta să înțelegem cum evoluează zonele afectate de gândacul de scoarță.

În faza de planificare am stabilit traseele pe care vor zbura dronele pentru a face „fotografii georeferențiale”, adică imagini conform unor coordonate GPS precise, pe care le lipim digital ulterior pentru a crea o imagine de sus cu rezoluție foarte mare. După câteva zboruri de testare, în septembrie am survolat peste 800 de hectare de păduri de molid și am făcut mai mult de 3.000 de fotografii, pe care le-am lipit apoi, formând ortofotoplanuri (imagini aeriene bogate în detalii, rectificate astfel încât să reprezinte terenul la o scară uniformă și să faciliteze măsurarea reală și corectă a distanțelor). Vom folosi imaginile rezultate în 2024, pentru a face o comparație și a identifica direcții de dezvoltare.

Am studiat daunele cauzate de gândacul de scoarță în pădurile de care ne ocupăm și am comparat datele cu cele din pădurile administrate tradițional. Se pare că nivelul daunelor este același, indiferent dacă arborii afectați sunt extrași sau nu din pădure.

Preocuparea noastră principală, când vorbim despre conservarea pădurilor, a fost evoluția pădurilor de molid afectate de furtuni în 2020. Ne-am concentrat asupra unei zone de 48 de hectare.

PE SCURT

- Programele LIFE și ELSP, mecanisme europene de finanțare pentru activitățile de protecție a mediului și prevenire a schimbărilor climatice, sunt două surse de venit importante pentru noi. Înregistrăm progresele cu rigurozitate pentru a ne asigura că ne atingem obiectivele. Uneori e necesar să facem ajustări, dar în 2023 am obținut confirmarea faptului că suntem unde trebuie pe toate planurile, în ceea ce privește aceste programe.
- Procesul de auditare și acreditare pentru Credite de carbon s-a dovedit a fi mai lung decât ne așteptam. Cu toate acestea, am reușit să finalizăm toată documentația, precum și vizitele pe teren și auditul independent în toamna lui 2023. Estimăm că acreditarea finală și emiterea primelor credite de carbon prin Verra - VCS Standard vor avea loc la mijlocul lui 2024.
- Asociația Ocolul Silvic Carpathia (serviciul nostru forestier) gestionează în total 27,434 hectare de pădure.
- Au dispărut fraudulos 42 metri cubi de lemn, reprezentând 0,0017 de metri cubi/ha din totalul pădurilor pe care le avem în grijă în Munții Făgăraș. O cantitate atât de mică ne dă de înțeles că eforturile noastre aduc rezultate.
- În Munții Leaota în 2023 ne-am concentrat asupra evoluției daunelor aduse de gândacii de scoarță în monoculturile de molid doborâte de furtuni în 2020, pe o suprafață de 48 de hectare.

Reconstrucție ecologică

**Obiectivele și filozofia programului de reconstrucție ecologică
al Fundației Conservation Carpathia**

Pepiniere și solarii

Refacerea zonelor tăiate la ras

Combaterea eroziunii solului

Conversia monoculturilor de molid

Refacerea habitatelor de tranziție între pădure și pajiști alpine

Eliminarea plantelor străine invazive

Monitorizarea impactului reconstrucției ecologice

Impactul zimbrilor asupra structurii vegetației

**Conservarea biodiversității și creșterea valorii
economice a pășunilor**

Obiectivele și filozofia programului de reconstrucție ecologică al Fundației Conservation Carpathia

Ne urmărim cu perseverență obiectivul pe termen lung: să refacem zonele naturale afectate de activitățile umane. În 2023 am făcut încă un pas în această direcție, abordând zonele aflate la granița dintre pădure și pajiștile alpine.

Aceste habitate de tufărișuri formate din jneapăn, ienupăr, rozmarin sau un amestec al celor trei sunt foarte sensibile din punct de vedere ecologic. De ele depind atât pădurile de molid cu zâmbbru, aflate mai jos, cât și pășunile alpine de deasupra, împreună cu toate plantele și animalele ce le populează. În câteva locuri din Munții Făgăraș lipsesc sau nu sunt complete pădurea, rariștile și tufărișurile alpine care făceau odinioară trecerea spre golul alpin, habitate protejate și de mare importanță ecologică.

De aceea am început să facem eforturi pentru a reconstrui aceste habitate de tranziție. În două zone pilot aflate la peste 1.800 de metri altitudine am început să completăm rariștile de molid cu zâmbbru și tufărișuri de jneapăn și ienupăr.

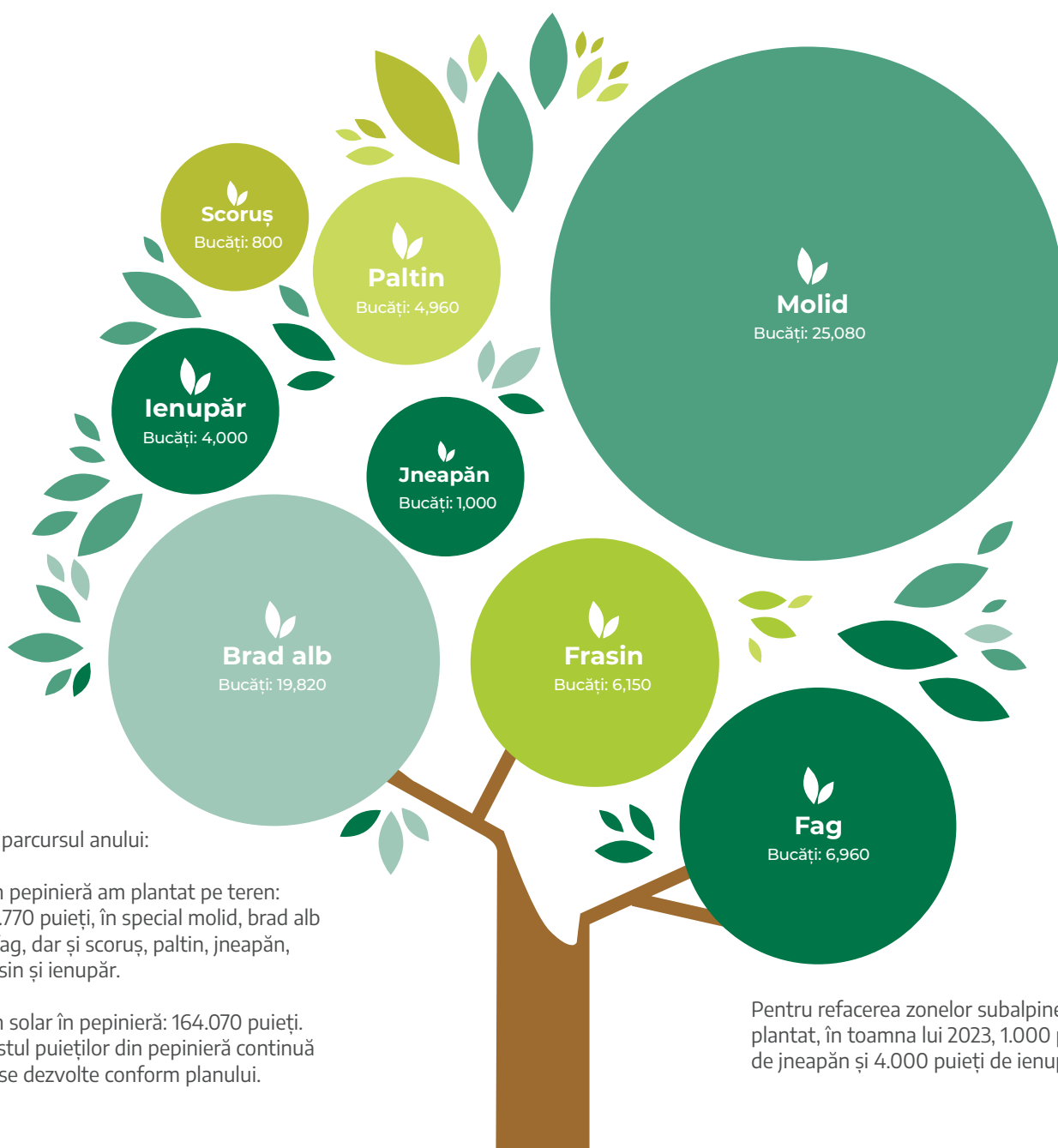

Pepiniere și solarii

În pepinierele noastre activitatea a continuat într-un ritm susținut, cu o formulă stabilă a forței de muncă: trei muncitori sezonieri și 22 de muncitori zilieri. Cele două solarii și cele nouă pepiniere silvice cumulează o suprafață de 185 ari (18.500 metri pătrați), dintre care o treime se află în producție.

Am încheiat anul 2023 cu 657.204 de puieti, dintre care 493.134 în pepiniere și 164.070 în solarii.

Dintre ei, 100.836 au devenit apți pentru plantare în primăvara lui 2024.

Pe parcursul anului:

Din pepinieră am plantat pe teren: 68.770 puieti, în special molid, brad alb și fag, dar și scorș, paltin, jneapăn, frasin și ienupăr.

Din solar în pepinieră: 164.070 puieti. Restul puietilor din pepinieră continuă să se dezvolte conform planului.

Pentru refacerea zonelor subalpine am plantat, în toamna lui 2023, 1.000 puieti de jneapăn și 4.000 puieti de ienupăr.

Refacerea zonelor tăiate la ras

În 2023 am păstrat standardul de reconstrucție a zonelor tăiate ilegal în trecut la nivelul de peste 100 hectare. Am reușit să plantăm pe 102,5 hectare, terenuri noi, datorită sprijinului oferit prin programul LIFE, dar și venit de la parteneri precum One Tree Planted, Zentiva, Forests Without Frontiers. În plus, pe suprafețe ce însumează 5 hectare, circa 20.000 puiți au fost plantați în locul celor care s-au uscat în suprafețe deja plantate de către noi în anii anteriori.

Plantările s-au realizat în două etape, primăvara și toamna, respectiv circa 87 hectare primăvara și diferența în toamnă.

Cum s-au împărțit lucrările pe sezoane:

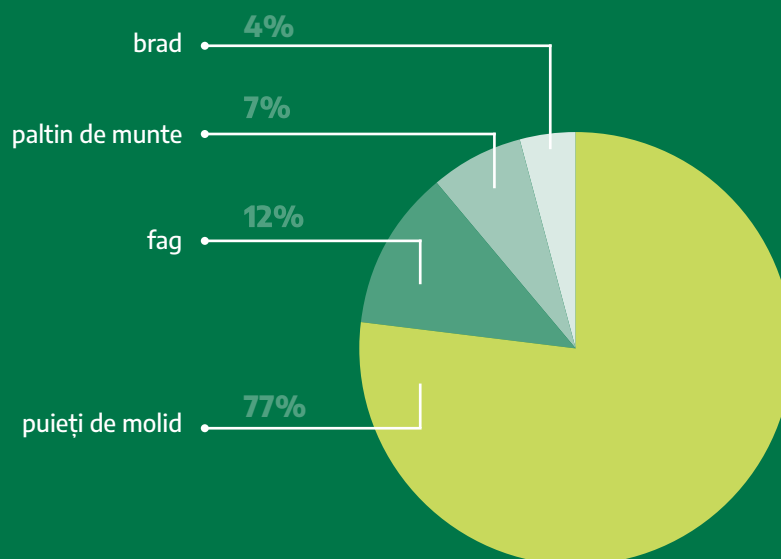
- 87 ha în primăvară
- 15,5 ha în toamnă

Zonele în care s-au realizat plantările:

- marile șantiere de reconstrucție de la Groapele, Dobroneagu
- zonele noi Pojarna și Valea Zârna

Eforturile noastre de reconstrucție ecologică includ și habitate riverane: vegetație care crește de-a lungul unei ape curgătoare, stabilizând solul și oferind adăpost pentru o varietate de plante și animale. Acolo unde a fost necesar am plantat și anini, alături de alte specii. Am refăcut 1,9 km de maluri în zona Valea Doamnei (nordul Munților Făgăraș), plantând 1.700 de puiți de anin.

Distribuția puiților în totalul zonelor de reconstrucție ecologică:

Ne-am îndreptat atenția și asupra altor specii de arbori, necesare pentru biodiversitate. Pentru a le oferi castorilor un aport suplimentar de hrană am plantat plop (*Populus L.*) și salcie (*Salix L.*) de-a lungul râurilor, pe o distanță de 300 m. În aval de barajul Pecineagu, pe râul Dâmbovița, am plantat 500 de puiți:

450

puiți de salcie

50

puiți de plop

Combaterea eroziunii solului

Tăierea pădurilor duce la eroziunea și degradarea solului, iar asta reprezintă o amenințare serioasă la adresa ecosistemelor fragile. În 2023 am continuat să demolăm fostele drumuri de colectare a lemnului pe care le identificaserăm în zona La Groapele.

Am folosit două mini excavatoare, proprietate a Fundației Conservation Carpathia, conduse de operatori specialiști angajați ai Ocolului Silvic Carpathia. În total lungimile drumurilor demolate numără 4,8 kilometri pe versanți abrupti ai muntelui. Odată cu demolarea acestor drumuri s-au

încheiat lucrările de combatere a eroziunii în acest șantier de reconstrucție ecologică, după aproape trei sezoane de activitate intensă aici.

Demolarea acestor căi ilegale de recoltare a masei lemnoase în 2023 a creat un habitat suplimentar cu sol favorabil plantărilor pe o suprafața de circa 3 hectare. În mod experimental, în zona fostelor drumuri vom planta cu ajutorul dronelor, care vor lansa semințele înglobate într-o capsulă cu pământ fertil.

Conversia monoculturilor de molid

Am continuat intervențiile în monoculturile de molid cu scopul de a face mai rapidă revenirea pădurilor sănătoase și naturale, dintr-un amestec de specii. Aceste intervenții au avut loc atât în suprafețe în care s-a executat prima răritură, cât și în suprafețe unde a fost executată, după 6 ani, a doua răritură menită să readucă lumină în pădure.

Unul dintre proiectele care ne permit să ne desfășurăm activitățile de reconstrucție ecologică este SUPERB, creat în cadrul Programului de Cercetare și Inovare Horizon 2020, sub umbrela Pactului Verde european. El are ca scop reconstrucția ecologică pe suprafețe ample, de mii de hectare de pădure, în întreaga Europă. Viziunea pe termen lung este refacerea ecosistemelor pe scară largă. Avem și noi o contribuție la acest proiect, printr-o zonă-pilot în care monitorizăm și măsurăm rezultatele unor activități specifice de reconstrucție ecologică. Am executat rărituri în molidșuri pe circa 78 hectare și am făcut pregătirile pentru lucrări ulterioare pe circa 20 hectare. Lemnul rezultat a fost extras cu cavi numai de pe o suprafață de circa 20 hectare, din zone mai expuse accesului public, în rest el a rămas în pădure.

În cadrul proiectului LIFE, cofinanțat prin ELSP, s-au realizat lucrări în monoculturi pe circa 16,5 hectare, dar suprafața totală a unităților reconstruite este de 55 de hectare.

Activitățile noastre de conservare și reconstrucție ecologică sunt posibile datorită programelor europene de finanțare: LIFE, instrumentul privind mediul și combaterea schimbărilor climatice, și ELSP – Programul pentru Peisaje Amenințate Terestre și Marine.

Refacerea habitatelor de tranziție între pădure și pajiști alpine

În toamna lui 2023 am demarat activitățile de reconstrucție a habitatelor subalpine de tufărișuri și a rariștilor de molid cu zâmbru.

Aceste etaje de vegetație au suferit de secole din cauza activităților de incendiere de sus în jos a vegetației lemnoase din pășunile alpine, iar în ultimii 15-20 ani din cauza tăierii ilegale a pădurilor de limită altitudinală de jos în sus.

În cadrul proiectului SUPERB finanțat de Comisia Europeană prin programul HORIZON 2020, în zona Berivoiu au fost plantați 400 puietți de zâmbru, 1.500 puietți ienupăr și 500 puietți jneapăn. Aici am întâmpinat probleme deosebite pentru transportul puietților, care au fost urcați cu ajutorul măgarilor până la altitudinea de plantare, respectiv 1.800-1.900 metri altitudine.

În Valea Zârna am abordat diferit fiecare etaj altitudinal, respectând mixul de specii tipice pentru fiecare în parte. La peste 1.700 metri am plantat zâmbru, ienupăr, jneapăn și molid în proporții similare cu cele din habitatele naturale.

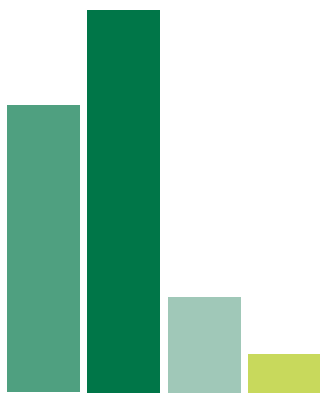
1.500 de puietți de zâmbru (*Pinus cembra*), 2.000 puietți de ienupăr (*Juniperus communis*), 500 puietți de jneapăn (*Pinus mugo*) și 200 puietți de molid (*Picea abies*) au fost astfel plantați în buchete pe o suprafață de circa 9 hectare. Acțiunea a fost foarte solicitantă, din cauza condițiilor dificile de transport al puietților.

Refacerea habitatelor de tranziție între pădure și pajiști alpine

Continuare

Pe Valea Zârna acțiunea a fost foarte solicitantă, în special datorită condițiilor dificile de acces și transport al puieților. Am reușit să plantăm:

- 1.500 zâmbru (*Pinus cembra*)
- 2.000 ienupăr (*Juniperus communis*)
- 500 jneapăn (*Pinus mugo*)
- 200 molid (*Picea abies*)

Eliminarea plantelor străine invazive

Plantele străine invazive sunt specii introduse accidental într-un mediu în care nu se găsesc în mod natural, având consecințe dramatice. Aceste plante se reproduc agresiv, ocupând spațiul și resursele folosite în mod normal de către speciile native, pe care le înlocuiesc, perturbând lanțul trofic și echilibrul ecologic.

În 2023 echipa noastră a continuat să implementeze planul de acțiune pentru monitorizarea, controlul și eradicarea plantelor străine invazive. Am dezvoltat acest plan în 2020, pe baza rezultatelor unui studiu detaliat al acestor specii. Am început să ne ocupăm de managementul plantelor străine invazive în 2021 și de atunci niciun an nu a mai trecut fără activitățile specifice.

În perioada mai-septembrie 2023 am verificat peste 100 km de maluri de râuri și am înlăturat speciile de plante străine invazive din zonele afluenților principali ai râurilor Dâmbovița și Argeș, în zona de sud a Munților Făgăraș.

Am eliminat plantele străine invazive

fie manual, fie prin cosire, tăiere sau smulgere. Această activitate a necesitat un număr mare de persoane, angajați și voluntari ai Fundației Conservation Carpathia. În 2023 ne-am concentrat atât asupra zonelor mai înalte, cât și asupra celor mai joase din văile invadate de specii străine bianuale: bunghișorul american (*Erigeron annuus*), bătrâniș (*Conyza canadensis*), slăbănogul himalaian (*Impatiens parviflora*) sau cornișorul (*Xanthium orientale ssp. Italicum*). Încercăm să oprim și răspândirea troscotului japonez (*Reynoutria japonica*) în amonte, pe văile râurilor din zona de proiect. Acesta e una dintre cele mai periculoase specii străine invazive și nu ar trebui să fie lăsat să se răspândească în amonte pe văile râurilor.

Pentru a documenta rezultatul activităților noastre de management al plantelor străine invazive în văile râurilor am combinat două metode de studiu: fotografiile la punct fix și analiza suprafețelor acoperite de plante străine invazive în 58 de puncte de monitorizare permanentă. Am ales parcele de monitorizare atât în zone de reconstrucție ecologică, cât și în zone de referință, în care nu există plante străine invazive.

După ce am monitorizat vegetația timp de trei ani, în aceleași parcele am constatat că suprafața acoperită de plante străine invazive a scăzut semnificativ, de exemplu de la 50% în 2020 la 1% în 2023, sau, în altă zonă, de la 70% în 2020 la 5% în 2023, ca urmare a activităților noastre. Ne-am bucurat de acest succes, care ne arată că răspândirea acestor plante poate fi oprită, iar reproducerea lor, controlată, mai ales în ecosistemele din zonele naturale aflate de-a lungul cursurilor de apă.

Monitorizarea impactului reconstrucției ecologice

Refacerea peisajului forestier este un proces de lungă durată. Cele mai multe dintre efectele și beneficiile pe care le aduce vor fi complet vizibile abia după zeci de ani. De aceea am ales să măsurăm indicatori ce variază cu aceste schimbări pe perioade lungi, sensibili la activitățile noastre de reconstrucție ecologică:

- Subarboret
- Specii de păsări
- Artropode terestre (păianjeni, anumite specii de gândaci)

Ipoteza noastră este că reconstrucția sectoarelor degradate din păduri ar trebui să ducă la restabilirea vegetației de tip arboret, urmată de o revenire a faunei asociate (nevertebrate și vertebrate) și la o legătură mai bună între diferite tipuri de păduri și habitate.

Am finalizat studiul de referință al acestor indicatori în 2021. În cei doi ani care au urmat i-am măsurat în zone diferite, pe care le-am selectat astfel încât să ne ofere o imagine a rezultatelor aduse de activitățile noastre de reconstrucție ecologică:

- De-a lungul unor transecte (linii drepte ce traversează un peisaj, de-a lungul cărora se fac observații și măsurători) și în parcele aflate în pădurile Fundației Conservation Carpathia;
- În habitate degradate, ce urmează să fie refăcute (păduri tăiate la ras, monoculturi de molid, păduri aluvionare, jnepeniș și tufăriș subalpin);

- În păduri bine conservate, dar și în zone degradate unde refacerea nu este planificată.

În 2023 am finalizat măsurătorile pentru indicatorul „artropode terestre”. Lucrăm acum la analiza și interpretarea datelor. Analiza preliminară arată deja beneficiile activităților de reconstrucție ecologică.

Monitorizarea subarboretului va continua și în 2024, pentru a aduce o mai bună înțelegere a proceselor ecologice care au loc în urma refacerii pădurilor.

Impactul zimbriilor asupra structurii vegetației

În 2023 am continuat să monitorizăm vegetația în parcele de monitorizare permanentă aflate în trei dintre țarcurile de acclimatizare (acolo unde zimbrii se acomodează cu mediul, înainte de a fi eliberați în sălbăticie). Prima activitate de monitorizare a cuprins 12 parcele în țarcurile din zona Nușoara – Dobroneagu, iar sesiunea finală de monitorizare a avut loc în țarcul de la Bunea (20 de parcele) și Lerești – Valea Portăreasa (12 parcele).

Scopul studiului este de a măsura impactul zimbriilor reintroduși asupra vegetației. În fiecare țarc am împrejmuț cu gard zone-mostră pentru fiecare tip de habitat identificat, pe care le-am folosit ca eșantion de control.

Țarcurile au fost considerate zone experimentale, iar în afara zonelor de control am evaluat compoziția vegetației.

Înregistrăm deja un impact pozitiv al zimbriilor asupra speciilor forestiere în zonele tăiate la ras, dar și o accelerare a refacerii vegetației ierboase în monoculturile de molid, în condiții de pășunat normal. Lucrăm în prezent la analiza și interpretarea datelor.

Studiul privind vegetația pe care l-am desfășurat la începutul anului 2023 în afara țărcurilor de aclimatizare ne-a arătat că prezența zimbrilor nu dăunează tufișurilor subalpine. Consumul de scoarță a afectat puțini arbori, deoarece numărul zimbrilor e mic raportat la dimensiunea terenului pe care circulă.

Conservarea biodiversității și creșterea valorii economice a pășunilor

În 2023 am continuat să implementăm măsuri menite să amplifice biodiversitatea, dar și valoarea economică a pășunilor. Din mai până în iulie am cosit câteva hectare pe pășunile din Găinațu Mare și Dracsin. Am redus astfel acoperirea unor plante străine invazive precum iarba neagră (*Deschampsia caespitosa*) și țepoșica (*Nardus stricta*), și am permis speciilor native să se dezvolte. În această activitate au fost implicați rangerii noștri și biologul coordonator.

O parte dintre pășunile Fundației Conservation Carpathia, situate la altitudini mari, dar și în zone subalpine, sunt folosite pentru pășunat de către comunitățile locale. În 2020 un studiu ne arăta că, la acel moment, calitatea lor era foarte scăzută, factor corelat cu invazia speciilor străine invazive favorizată de suprapășunat și fertilizanți. Cele mai întâlnite specii străine invazive erau și atunci iarba neagră (*Deschampsia caespitosa*) și țepoșica (*Nardus stricta*).

Estimăm că îmbunătățirea biodiversității poate duce la dublarea numărului de vite sau ovine care pășunează în aceste zone, dacă luăm în calcul biomasa tipică pentru pășunile bine conservate. Managementul resurselor pastorale are, astfel, o valoare socială ridicată. Astfel va scădea și nevoia animalelor de a pășuna în pădure sau în zonele cu vegetație de tranziție.

PE SCURT

Sere și pepiniere:

- Numărul total de puieti la sfârșitul anului 2023: 493.134 în pepiniere și 164.070 în sere.
- Puieti replantați pe teren: 68.770.
- Suprafața totală a celor două sere și a celor nouă pepiniere: 18.500 mp.
- Forță de muncă stabilă: trei lucrători sezonieri și 22 de muncitori zilieri.
- Specii cultivate: molid, brad alb, paltin, jneapăn, frasin, ienupăr, salcie, plop.
- Destinații molid: Groapele, Dobroneagu, Pojarna, Valea Zârnei.

Refacerea zonelor tăiate la ras

- În 2023, am restaurat 102,5 hectare de păduri tăiate la ras.
- În afară de principalele lucrări de restaurare, am plantat 20.000 de puieti pe echivalentul unei suprafețe de 5 hectare pentru a le înlocui pe cele care se uscaseră după plantările din anii anteriori.
- Proportia puietilor din șantierele de reconstrucție: 77% molid, 12% fag, 7% paltin, 4% brad.
- Pentru a reface habitate aflate de-a lungul cursurilor de apă, dar și pentru a susține castorii, am plantat 50 de plopi și 450 de sălcii.

Combaterea eroziunii solului

- Am acoperit 4,8 km de urme de tractor și ravene.
- Au rezultat 3 hectare de teren refăcut, în care vom implementa un proiect pilot ce presupune să plantăm cu ajutorul dronelor.

Conversia monoculturilor de molid

- Două tipuri de intervenții: prima răritură pentru a permite luminii să ajungă în pădure și rărituri repetate după 6 ani, în monoculturi în care am mai intervenit în trecut.
- Am realizat intervenții în 55 de hectare de păduri de molid.

Refacerea habitatelor de tranziție între pădure și pajiști alpine

- Pe Valea Zârna, situată la o altitudine de 1.550 – 1.680 m, am plantat în cel mai solicitant șantier de reconstrucție ecologică. Aici densitatea puietilor nu a depășit 3000/ha.
- În zona Berivoiu am transportat puietii pe măgari.
- Numărul total de puietii: 6.600.
- Specii plantate: ienupăr, jneapăn, molid, zâmbbru.

Eliminarea plantelor străine invazive de-a lungul apelor

- Am eliminat plante străine invazive pe o distanță de 100 km, de-a lungul apelor din Munții Făgăraș.
- Studiul nostru de vegetație arată succesul activităților de eliminare, prin scăderea suprafețelor acoperite de plante străine invazive.

Monitorizarea impactului lucrărilor de reconstrucție ecologică

- Analiza preliminară a vegetației și artropodelor terestre dovedește impactul benefic al activităților de reconstrucție ecologică.

Impactul zimbrilor asupra structurii vegetației

- 12 parcele de monitorizare la Nucșoara-Dobroneagu, 20 la Bunea și 12 la Lerești – Valea Portăreasa.
- Se pare că zimbrii ajută la regenerarea speciilor forestiere în zone tăiate la ras în trecut.
- Activitățile zimbrilor, în special hrănirea, au un impact neglijabil asupra tufărișurilor (nu dăunează).

Conservarea biodiversității și creșterea valorii economice a pășunilor

- Calitatea pășunilor s-a îmbunătățit odată ce plantele native s-au înmulțit. Producția naturală de biomasă este mai mare.
- Potențialul de creștere a biomasei va putea permite unui număr dublu de animale să pască, aducând beneficii economice pentru crescători.

Faună sălbatică și viața acvatică

Introducere

Reintroducerea Zimbrului

Reintroducerea Castorului

Programul de monitorizare a acvilei de munte

Păstrăvi și alți pești din Munții Făgăraș

Managementul faunei sălbatică

Prevenție

Medierea conflictelor dintre om și animalele sălbatică

Introducere

Încă din 2011 CARPATHIA a preluat câteva concesiuni de vânătoare în inima zonei de proiect, pe o suprafață ce acum însumează 78.000 ha. Am ales astfel cel mai bun mod de a proteja, reintroduce și administra minunata faună sălbatică a Munților Făgăraș: am preluat concesiunile de vânătoare și am oprit vânătoarea sportivă sau pentru trofeu. Suntem încântați să vedem că cerbii și carnivorele mari prosperă, iar zimbrii și castorii se simt bine în noua lor casă, dar ne confruntăm și cu diverse provocări. Schimbările în ceea ce privește utilizarea terenurilor, încălzirea globală și impactul lor asupra dinamicii faunei sălbatice pot duce la conflicte cu oamenii și ne cer noi abordări.

Reintroducerea Zimbrului

Zimbrul este o specie cheie, care joacă un rol esențial în conservarea biodiversității. Programul nostru de reintroducere este o poveste fericită, care continuă să se deruleze. Monitorizăm în continuare zimbrii reintroși pentru a ne asigura că le merge bine, și în același timp măsurăm indicatori cheie privind impactul lor

asupra vegetației. Folosim metode precum: observații directe, coliere GPS, camere de supraveghere, care ne permit să colectăm informații utile despre comportamentul zimbrilor în libertate și capacitatea de adaptare la noile condiții de habitat.

În primăvară **am mai eliberat 20 de zimbrii** în cele trei zone de reintroducere:

55 zimbrii

numărul total de zimbrii reintroși între 2020 și 2023

7 viței

născuți în 2023

În 2023 ne-am concentrat pe formarea unui nou grup de zimbri în zona Nucșoara. Am realizat 8 transporturi și am adus 20 de zimbri la Nucșoara și 4 la Lerești. Aceștia vor fi eliberați în primăvara lui 2024.

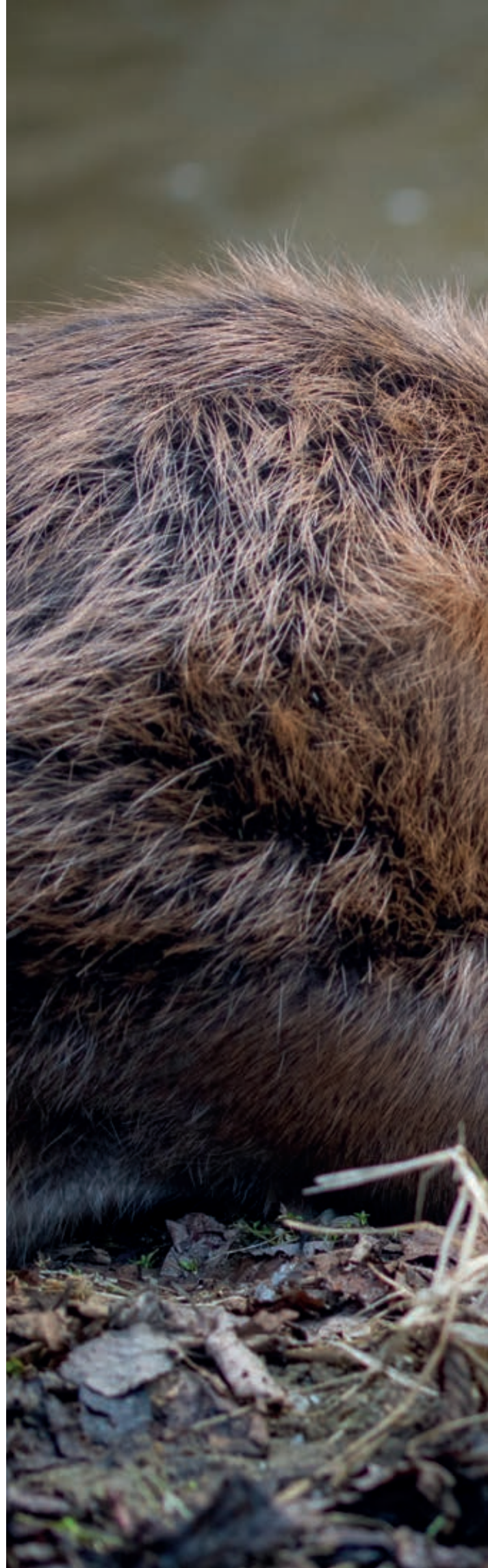
Zimbrii au venit prin intermediul unor colaboratori din Germania, Suedia, Italia, Ungaria, Elveția și Polonia.

Reintroducerea Castorului

În primăvara lui 2023 am capturat 18 castori de pe râul Olt și i-am eliberat în apropierea unor râuri din sudul Munților Făgăraș: Dâmbovița, Argeșel și Râul Târgului. Până acum am relocalizat 42 de castori.

Pe cei eliberați îi monitorizăm, precum și adăposturile lor, cu regularitate. Primii pui de castor născuți în zona de proiect sunt un semn bun, pe care îl urmărim cu entuziasm.

Vom continua activitățile de capturare și relocare, precum și monitorizarea castorilor.

Programul de monitorizare a acvilei de munte

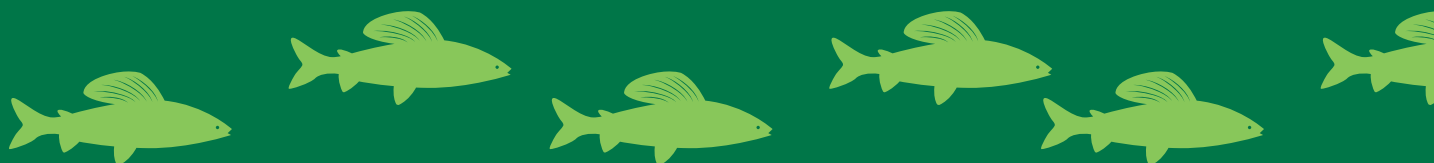

E nevoie de multă consecvență, talent și experiență pentru a-l studia pe regele Carpaților, acvila de munte (*Aquila chrysaetos*) în dificilii Munți Făgăraș. Împreună cu partenerii noștri de la Asociația pentru protecția Naturii și Păsărilor *Milvus* am început să monitorizăm aceste păsări emblematic și am identificat în anii trecuți 11-12 teritorii posibile pentru ei în Munții Făgăraș. Anul trecut studiul s-a concentrat asupra dietei lor, pe care am analizat-o observând îndeaproape trei cuiburi ocupate, colectând și identificând rămășițele de pradă.

Marmota și cocoșul de munte, adesea considerate prăzi foarte importante pentru acvile, au fost identificate doar de trei ori. Pe lângă ele, echipa a găsit o varietate de specii, printre care 3 mamifere, 15 păsări și o reptilă: de la mierlă la capra neagră, de la veverițe la alte acvile mai mici, nimic nu pare să fie lăsat deoparte în dieta acvilei de munte. Interesant e faptul că un număr mare de bufnițe și păsări de pradă au căzut în ghearele lor. Deși acest studiu nu este reprezentativ, el ne oferă o introducere în viața secretă a acestor păsări magnifice din Munții Făgăraș, și sperăm să ne continuăm munca pentru a proteja și înțelege mai bine această specie.

Păstrăvi și alți pești din Munții Făgăraș

Asociația Aqua Crisius lucrează alături de Asociația Ocolul Silvic Carpathia pentru a conserva și proteja fauna de pe râurile din Munții Făgăraș. Obiectivul lor pe termen lung de a reintroduce lipanul (*Thymallus thymallus*) în două râuri de la poalele Munților Făgăraș începe să își arate roadele. Pentru al patrulea an la rând echipa a repopulat râurile cu numărul impresionant de 1.500 de lipani, o specie protejată de lege, care trebuie eliberată imediat dacă este pescuită.

În 2023:

- Am adăugat 1.500 de exemplare noi de lipan în două râuri din Munții Făgăraș.
- În plus, unul dintre cele două râuri a primit încă 1.200 de pești din aceeași specie, exemplare adulte.

Sfârșitul programului de reintroducere a lipanului este planificat pentru 2024, când vom analiza rezultatele.

Lacul Sătic, situat la granița cu Parcul Național Piatra Craiului, a găzduit faza regională a unui campionat de pescuit organizat de Asociația Română de Pescuit la Muscă Artificială, iar evenimentul a fost foarte apreciat de către localnici. Pentru a-l pregăti, populația locală de păstrăv (*Salmo trutta*) a fost suplimentată cu 110.000 de exemplare juvenile, o repopulare istorică susținută de Bilka Steel, sponsor al Asociației Aqua Crisisus.

Am reușit să implicăm cinci tineri din comunitățile aflate în arealul proiectului Carpathia într-o tabără de inițiere în pescuit, desfășurată în Munții Apuseni.

Ar mai fi de amintit faptul că trei membri ai asociației Aqua Crisisus au făcut parte și din echipa Fundației Alex Găvan, care se ocupă de studiul aspretelui (*Romanichthys valsanicola*), iar rezultatele cercetărilor din anul 2023 au depășit așteptările, ca număr de exemplare identificate. Povestea peștelui endemic din sudul Munților Făgăraș a ajuns și la conferința Societății Europene de Ihtiologie, unde aspretele a câștigat simpatia și optimismul privind viitorul său din partea celor care au asistat la eveniment.

Managementul faunei sălbatice

Introducere

Pădurile nu pot fi sănătoase dacă fauna pe care o găzduiesc nu prosperă. Ne concentrăm asupra protejării animalelor sălbatice de vânătoria sportivă sau pentru trofee, dar suntem conștienți că nu putem ignora interacțiunile dintre oameni și viețuitoarele pădurii. Ele pot deveni foarte periculoase. În acest context, protejarea completă a speciilor este un subiect de dezbatere continuă.

Deciziile noastre urmează principiile: prevenție – intervenție – compensație, iar siguranța oamenilor este mereu una dintre priorități. Ne asigurăm că daunele sunt evitate sau reduse la minimum. Comunitățile din Munții Făgăraș au trăit în armonie cu animalele sălbatice de-a lungul istoriei, așa că gradul lor de acceptare e destul de mare. Provocarea este să menținem o relație echilibrată, iar pentru asta aplicăm metode creative: folosim tehnică smart, facem managementul deșeurilor, implicăm comunitățile în luarea deciziilor.

© Cristina Antonescu

Prevenție

Deși zona în care intervenim a crescut constant, numărul conflictelor nu a crescut proporțional, în afara perioadei în care este disponibil jirul în pădure. Putem spune că măsurile de prevenție pe care le aplicăm încă din 2019 se reflectă în dinamica conflictelor.

În 2023 una dintre cele mai importante măsuri de prevenție pe care le-am implementat a fost în Rucăr unde, cu ajutorul primăriei, am creat un sistem de colectare, transport și incinerare a deșeurilor animale generate de fermierii din Rucăr. Mai mult de 15 tone de deșeuri au fost incinerate. Costurile pentru transport și incinerare au fost acoperite de către Fundație, ceea ce ridică problema surselor de finanțare pentru a continua să facem asta și în viitor. În trecut, toate aceste deșeuri erau pur și simplu abandonate de către fermieri în apropierea satului, devenind o atracție irezistibilă pentru urși.

În 2023 am folosit Inteligența Artificială pentru prima oară pentru a declanșa alarme atunci când urșii intră în comuna Rucăr. Întregul sistem se

bazează pe 11 camere de monitorizare instalate în locuri cheie, care trimit alerte către rangerii noștri atunci când identifică un urs în raza lor de acțiune. Mai mult, alertele declanșează semnale audio, emise din boxe instalate pe câmp. Sistemul va fi îmbunătățit în 2024, când și alte acțiuni vor fi semi automatizate cu ajutorul unor drone cu camere cu termoviziune.

Medierea conflictelor dintre om și animalele sălbatice

Intervențiile menite să prevină și să medieze conflictele între oameni și animalele sălbatice au crescut în 2023. Este o consecință normală a faptului că suprafața pe care o gestionăm a crescut de la 58.621 la 78.746 ha. Această creștere se datorează contractelor pe care le-am semnat cu primăriile comunelor Valea Mare Pravăț, Dragoslavele și Cetățeni, la solicitarea lor. În prezent susținem în total 7 comunități, cărora le acordăm asistență privind prevenirea și medierea conflictelor cu fauna sălbatică.

Cea mai aglomerată perioadă a lui 2023 a fost între lunile iunie și septembrie, care ne-au cerut multă energie și diplomatie pentru a găsi soluțiile potrivite.

Continuăm să sprijinim fermierii din Rucăr, Stoenеști și Râul Târgului să prevină conflictele cu animalele sălbatice. Vom dona în continuare animale domestice, drept compensații pentru daunele produse de carnivorele din rezervațiile de vânătoare pe care le administrăm.

Iată cum au evoluat eforturile noastre de a media pașnic conflictele dintre om și animalele sălbatice în ultimii 4 ani.

Activități	2020	2021	2022	2023
Numărul de comune în care ne ocupăm de conflictele om-faună sălbatică	2	4	4	7
Suprafață (hectare)	42.503	58.621	58.621	78.746
Număr total de garduri electrice instalate	11	22	24	27
Număr de Ciobănești carpatini donați fermierilor locali	18	15	4	9
Număr total de patrulare anti-braconaj	175	178	175	173
Număr total de apeluri de urgență preluate	-	38	46	57
Conflicte cu animalele sălbatice din care au rezultat daune	22	46	40	28
Intervenții directe	159	208	105	112
Zile cu intervenții directe	159	208	105	112
Număr de urmăriri împreună cu vânători din zonă, în apropierea satelor	75	75	61	61
Urși problemă eliminați	1	1	1	2
Mistreți eliminați de către vânători în zonele cu conflicte	74	55	34	14
Mistreți eliminați de angajații Carpathia pentru rezolvarea conflictelor	23	19	6	3
Vite oferite drept compensație	4	5	11	9
Oi oferite drept compensație	6	24	26	48
Despăgubiri pentru daune produse de mistreți, porci uciși de mistreți și altele (în lei).	15.520	6.680	1.000	13.800

PE SCURT

Reintroducerea zimbrilor

- Am reintrodus 55 de zimbri între 2020 și 2023.
- Am eliberat 20 de zimbri din țarcurile de aclimatizare.
- Șapte vițeii s-au născut în turma de zimbri.
- Metode de monitorizare: observații directe, coliere cu gps, camere de monitorizare.
- Zimbrii reintrođuși vin din Germania, Suedia, Italia, Ungaria, Elveția, Polonia.

Reintroducerea castorilor

- 18 castori au fost capturați pentru relocare.
- Număr total de castori relocați până la sfârșitul lui 2023: 42.
- Râuri pe cursul cărora am reintrodus castori: Dâmbovița, Argeșel și Râul Târgului.
- Primele semne de succes: patru pui s-au născut în zonele unde castorii au fost reintrođuși.

Monitorizarea acvilei de munte

- În 2023 ne-am concentrat asupra obiceiurilor de hrănire ale acvilei de munte.
- Am fost surprinși de meniul neașteptat al păsărilor monitorizate: de la mierle și capre negre la vervețe și iepuri. Vânează, de asemenea, alte păsări, precum bufnița și șorecarul comun.

Păstrăvi și alți pești în râurile Munților Făgăraș

- Programul de reintroducere a lipanului a ajuns în al patrulea an. Este programat să se termine în 2024.
- Reintroducerea lipanului începe să dea rezultate.
- Am introdus 2.700 de lipani în două râuri din Munții Făgăraș.
- Lacul Sătic a fost alimentat, pentru al doilea an la rând, cu 110.000 exemplare tinere de păstrăv (*Salmo trutta*), o specie locală.
- Studiul aspretelui: una dintre cele mai rare specii de pește din Europa, această fosilă vie este studiată de o echipă de cercetători: printre ei se numără trei membri ai Asociației Aqua Crisisus. În 2023 cercetătorii au identificat un număr record de exemplare și au prezentat proiectul la Societatea Europeană de Ihtiologie, unde a fost primit cu mult interes.
- Cinci tineri din comunitățile din Munții Făgăraș au participat la o tabără de inițiere în pescuitul la muscă artificială în Munții Apuseni.

Managementul faunei sălbatice

- Am implementat măsuri precum: managementul deșeurilor de abator, garduri electrice, alerte sonore menite să îndepărteze urșii. Acestea au avut ca rezultat o scădere semnificativă a numărului de incidente.
- Zona în care intervenim a crescut, deoarece încă trei comune ne-au solicitat să preluăm sarcina de a gestiona conflictele în zona lor. Acum susținem un total de 7 comunități.
- Cea mai aglomerată perioadă a fost iunie-septembrie, când numărul de conflicte a fost cel mai ridicat.

Monitorizarea faunei sălbatice

Introducere

Urs brun

Râs și lup

Cerb

Capră neagră și mistreț

Introducere

În contextul schimbărilor legislative ce au marcat managementul faunei sălbatice în ultima decadă, e necesar să monitorizăm aceste specii pentru a ne asigura de succesul măsurilor menite atât să le protejeze, cât și să asigure un trai pașnic oamenilor din apropierea lor. În zona noastră de proiect am lucrat la refacerea ecosistemelor degradate, la stoparea braconajului și la susținerea comunităților locale. Aceste eforturi, combinate, ajută la echilibrarea naturală a numărului de animale sălbatice, ceea ce ne cere să ne uităm cu atenție la interacțiunile lor cu comunitățile locale.

Anul 2023 a fost unul în care proiectul nostru de monitorizare a faunei a continuat cu etapa a 2-a, cea de evaluare a tendinței populațiilor în timp. Astfel, după 5-6 ani de la studiile de referință din 2017 / 2018 pentru speciile de urs, lup, râs și cerb, ne-am luat din nou kit-urile de colectare pentru a evalua într-o manieră comparabilă și folosind aceleași standarde științifice parametrii de interes, ce includ dimensiunea, densitatea, raportul de sexe și, în cazul lupului, genealogia membrilor haitei.

Urs brun

După șase ani de colectare probe de ADN lăsate în urmă de urși în pădure, timp în care am colectat 3.161 probe, în anul 2023 am finalizat etapele de laborator și analiza statistică a datelor. Avem astfel, pentru prima oară în România, o imagine a dinamicii populației de urs la șase ani distanță, comparând datele din 2017 cu cele din 2022.

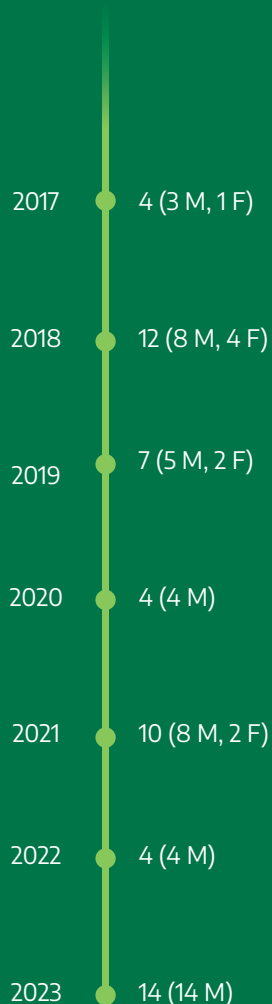
Am reușit să secvențiem cu succes ADN-ul și să reconstruim amprente genetice unice pentru 67% din probele colectate. Datele colectate arată o detectabilitate mică a femelelor și o diferență între mișcările în teren a sexelor, femelele având tendința să parcurgă distanțe mai mici decât masculii. Analiza statistică a amprentelor genetice a scos în evidență variații interesante și indicatori utili pentru politicile de coexistență. Printre acești indicatori enumerăm abundența populației de urși, densitatea lor, raportul pe sexe, respectiv amploarea numărului de urși problemă.

Modelele statistice ne-au ajutat să cuantificăm dinamica populației de urși.

- Abundența estimată a populației în zona noastră de proiect a fost de 168 de urși în 2017 (165-197) și 215 în 2022 (200-285).
- Densitatea populației a crescut de la 18.66 de indivizi/100 km² în 2017 (18.39-21.94) la 23.88 de indivizi/100 km² în 2022 (22.32-31.72).
- Raportul de sexe s-a modificat de la unul dominat de femele în 2017 (61% F vs. 39% M) la unul mai echilibrat în 2022 (52% F vs. 48% M).
- Doar 20% din urșii detectați în 2022 erau deja cunoscuți din 2017, restul fiind animale noi. Acest rezultat sugerează o dinamică mare multianuală în structura (și posibil și în mărimea) populației de urs studiate de noi.

Numărul de „urși problemă” identificați prin analize genetice, care fac pagube în satele din zona de proiect, a variat semnificativ de la an la an:

În 2023 am înregistrat 41 de pagube ale urșilor la șeptel sau în livezi, similar cu 2022 când am înregistrat 49 astfel de incidente. Nu de la toate evenimentele am reușit să colectăm probe ADN pentru a detecta amprenta genetică a individului. Însă din cele la care am reușit identificarea, se remarcă o proporție semnificativ mai mare de masculi care creează probleme.

Rezultatele obținute clarifică necunoscute actuale în managementul ursului brun, cuantifică dinamica populației pe termen mediu și magnitudinea urșilor care atacă în sate sau stâne. În același timp ies la iveală provocări, atât de cunoaștere, cât și de conviețuire în contextul schimbărilor de mediu, sociale, de management. Pentru anul următor ne-am propus să deschidem direcții noi de studiu în special cu privire la disponibilitatea hranei și impactul acesteia asupra numărului de urși și de conflicte.

Râs și lup

Lupii sunt, de departe, specia cel mai dificil de monitorizat. Am pus cap la cap probele colectate de-a lungul a 6 sezoane de monitorizare genetică a lupilor, din iarna 2017-2018 până în iarna 2022-2023. În această perioadă am colectat 764 de probe ADN non-invazive din fecale și urină lăsate pe zăpadă.

Principalele provocări au fost:

- **Lipsa zăpezii face ca găsierea probelor de lup să fie foarte dificilă.**
- **Deosebirea fecalelor de lup de cele de câine este problematică.**
- **Atunci când vulpile marchează peste urmele de lup, proba nu mai poate fi folosită.**

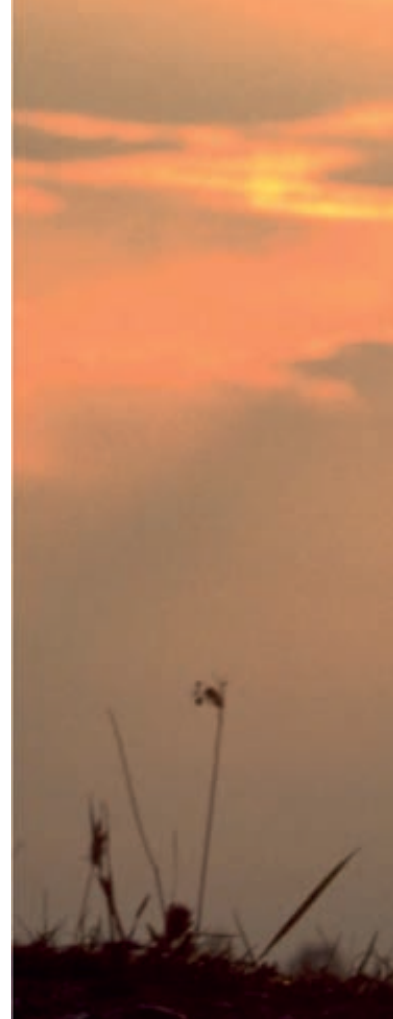
Aceste motive au dus la un succes al prelucrării probelor strânse în 2023 de numai 71%. După ce am eliminat probele compromise sau cele aparținând altor specii, procentul a scăzut la 54%.

Anul 2023 a adus știri interesante din partea nordică a zonei noastre de studiu. Una dintre haitele de acolo s-a fragmentat, împărțindu-se pe două teritorii distincte. Doar patru lupi au rămas în zona Izvoarele Dâmboviței, iar la Bârsa un singur individ cutreieră pe cont propriu. Și haita din nordul Șercăiței pare să se fi reorganizat, numărând acum doar trei indivizi.

Pe partea sudică situația este relativ stabilă. Hibridul lup-câine pe care l-am identificat în anul anterior e încă parte din haită, dar nu au apărut și alți indivizi similari. Câinele pe care-l observasem ca făcând parte din haită a fost eliminat.

La sfârșitul lui 2023 am publicat primul nostru studiu științific despre lupi, al doilea de acest fel din țară. El prezintă dinamica celor 6 haite pe care le-am monitorizat din punct de vedere genetic timp de trei ani și poate fi găsit pe carpathia.org.

În ceea ce privește râșii, în 2023 am început a doua fază a monitorizării, la cinci ani după prima. În această etapă am încercat să evaluăm ce s-a schimbat în mărimea și structura populației de râși pe care am studiat-o. Am început să instalăm camerele de monitorizare în septembrie 2023 și ne-am propus să le lăsăm pe teren până în aprilie 2024. Am instalat 150 de camere cu senzor de mișcare în 75 de puncte care acoperă o suprafață de studiu de 1.200 km². Filtrarea datelor este una dintre cele mai dificile sarcini: până la sfârșitul lui 2023 aveam deja 100.000 de fotografii, însă doar în 300 dintre ele apar râși. Din fericire, am creat astfel o bază solidă pentru a estima numărul de râși în prima jumătate a anului 2024.

© Barbara & Christoph Promberger

© Liviu Ungureanu

Cerb

În 2021 am arătat că există dificultăți logistice legate de monitorizarea genetică la specia cerb. În 2022 am pus la punct un protocol de monitorizare a acestei specii cu ajutorul camerelor cu senzor de mișcare, iar în 2023 am realizat etapa de teren a acestui studiu în bazinul superior al râului Dâmbovița, pe o suprafață de 250 km².

Studiul nostru face parte dintr-un parteneriat pentru cercetarea și monitorizarea faunei alături de parcuri naționale din Germania, Polonia și Albania.

În aprilie 2023 am pornit instalarea camerelor în teren. Instalarea a durat două luni, astfel că la 1 iunie am reușit să sincronizăm 127 camere pe care le vom verifica periodic până în iunie 2024. Până la sfârșitul anului 2023 cele 127 camere au înregistrat un număr de 1.103.215 poze, date promițătoare pentru a calcula, pentru prima oară, densitatea populației de cerb. Studiul presupune în următoarea etapă utilizarea unor programe de inteligență artificială pentru a identifica automat cerbii și pentru a calcula distanța la care aceștia au trecut prin fața camerei. Astfel vom estima, prin modelare matematică, densitatea populației de cerbi și raportul între sexe.

Fiind primul studiu de acest fel și de această amploare din România, sperăm ca pe parcursul anului viitor să obținem estimări robuste și să putem oferi recomandări pentru astfel de scheme de monitorizare în alte zone pilot din România. La nivel local, studiul ne va ajuta să calibrăm măsurile de management al habitatelor speciei (de exemplu prin reconstrucție ecologică), și să înțelegem potențialele amenințări la adresa viabilității populației de cerb din zona montană înaltă.

Capră neagră și mistreț

După o scădere vizibilă în 2022, populația de mistreț a înregistrat o creștere parțială în 2023. În zonele montane pesta porcină nu a eliminat întreaga populație, probabil datorită distanțelor și faptului că grupurile de mistreț de pe văi diferite au puțin contact unele cu altele.

Populația de capră neagră din zonele concesionate de noi este în continuare scăzută; nu am înregistrat creșteri semnificative în zonele alpine. Am fost bucuroși să observăm anumite aspecte pozitive, precum numărul mare de iezi și creșterea continuă a numărului de capre negre care trăiesc în pădurile din nord-vestul Munților Leaota.

PE SCURT

Urs brun

- După 6 ani, studiul nostru a ajuns în etapa finală și am tras câteva concluzii.
- Densitatea populației locale a crescut de la 17,7 urși/km² în 2018 la 22,6 urși/km² în 2022. Doar 20% dintre urșii identificați în 2022 erau deja cunoscuți din 2017, ceilalți sunt noi.
- Am observat o proporție mai mare a masculilor printre urșii problemă.

Lup și râs

- Proporția probelor ADN pe care le putem analiza, dintre toate pe care le-am colectat din 2017, când am început monitorizarea, este de 54%.
- Haitele din zona de nord a ariei de studiu s-au fragmentat, împărțind acum două teritorii distincte.
- În 2023 am publicat primul nostru studiu științific despre lupi - în România, este al doilea de acest fel pe subiect.
- Monitorizarea râșilor este planificată să se încheie în aprilie 2024.

© Daniel Mirlea

Cerb

- Am instalat 127 de camere de monitorizare care au surprins un total de 1.103.215 fotografii.
- În faza de analiză a datelor vom folosi inteligența artificială pentru a identifica fiecare individ și pentru a estima densitatea populației și proporția între sexe.
- Concluziile ne vor ajuta să înțelegem mai bine impactul cerbilor asupra reconstrucției ecologice și care sunt cele mai bune măsuri de management al mediului lor de viață.

Capră neagră și mistreț

- În 2023 populația de mistreți a început să crească iarăși, după scăderea bruscă din anii anteriori, cauzată de pesta porcină.
- Populația de capre negre din zonele alpine pare stabilă, nu înregistrează creșteri notabile.
- „Capra neagră de pădure” pe care o monitorizăm în zona Stoenesti (Munții Leaota) continuă să se înmulțească. O vom studia în continuare pentru a înțelege cauzele acestui fenomen.

Comunicare și comunități

Introducere

Programul de ambasadori

A face bine e molipsitor în Munții Făgăraș

Programele de educație pentru natură

Parteneriatul cu Parcul Național Pădurile Bavareze

Vizite și schimburi de experiență pe parcursul anului

Programul de voluntariat

Parteneriate

Introducere

Conservarea naturii nu ar fi posibilă fără un efort constant, strategic, de comunicare. Cu cât ne implicăm mai mult în viața comunităților, cu cât creăm legături cu mai mulți factori de decizie, cu atât mai mare este nevoia de a vorbi despre ceea ce facem, dar și de a asculta cu atenție care sunt temerile și nevoile oamenilor. Pe măsură ce proiectele noastre se maturizează și aduc rezultate, pe măsură ce facem pași spre înființarea Parcului Național Munții Făgăraș, nevoia de comunicare sporește.

De la inițiativele educative pentru comunități la excursiile cu presa și schimburile de experiență cu organizații similare, simțim că în 2023 am fost mereu pe drum.

Feedbackul pe care îl primim ne motivează. Cu fiecare premiu și fiecare copil entuziasmat care-și descoperă visul de a deveni ranger, cu fiecare comunitate care se bucură de un trai mai bun, primim confirmări că suntem pe drumul cel bun. Știm că frumusețea și biodiversitatea Munților Făgăraș primesc recunoașterea pe care le merită.

© Fundația Conservation Carpathia

© Fundația Conservation Carpathia

© Fundația Conservation Carpathia

© Iulia Naum

De aceea
în 2023
calendarul
nostru a fost
plin... cu
vârf.

© Iulia Naum

© Ioana Duită

© Asociația Casa Bună

© Iulia Naum

Evenimente

Consolidare și inovare sunt conceptele care vorbesc cel mai bine despre evenimentele pe care le-am organizat în 2023. Făgăraș Fest, festivalul Munților Făgăraș și Carpathia Bike Tour – sunt evenimente care au prins rădăcini și au crescut frumos, devenind nume de referință pentru cei care caută acel altceva într-un festival sau într-un eveniment sportiv. Evenimente noi, precum festivalul „Cobor între Stejari” și „Întrecerea Gulașurilor”, ne-au arătat că putem dezvolta experiențe speciale de festival, prin creativitate, rigoare și muncă direcționată către o viziune clară.

Evenimentele sunt o modalitate excelentă de a conecta și de a reconecta oamenii cu natura, cu tradițiile și locurile din jurul Munților Făgăraș, reprezentând totodată o sursă de venit pentru comunitățile locale. Iar aceste venituri înseamnă cazare în comunitate, mâncare locală, servicii, oameni din zonă antrenați în diverse activități. Cei peste 7.000 de participanți la evenimentele organizate de Fundația Conservation Carpathia în 2023 au avut un impact pozitiv asupra comunităților. Atunci când, la final, oamenii îți scriu că le-a plăcut mult și abia așteaptă să revină la următoarea ediție, știi că ai făcut ceva bine.

Privind retrospectiv, calendarul evenimentelor organizate de noi a fost plin și a cuprins:

Festivalul „Cobor între Stejari”, organizat în perioada 3-4 iunie, la Ferma de Biodiversitate Cobor, a adus peste 1.000 de participanți în cel mai vechi sat transilvănean, Cobor. Festivalul, organizat în premieră cu sprijinul Fundației OAK, și-a propus să pună în valoare pajiștile cu stejari seculari din preajma satului Cobor, dar și eforturile noastre de a reface o astfel de pajiște. Participanții la festival s-au bucurat de drumeții ghidate, tururi de sat, tururi de fermă, mâncare locală, dar și momente artistice, și concerte în spații neconvenționale.

Carpathia Bike Tour, ediția a II-a, a

avut loc pe 3 iunie, de Ziua Mondială a Bicicletei. Evenimentul a reunit peste 150 de participanți din toată țara, pe un traseu de 60 de km, care a pornit de la Cetatea Rupea, și a continuat prin vechile sate transilvănene, prin pădure și Colinele Transilvaniei, încărcate de plante și de viață sălbatică. Ferma de Biodiversitate Cobor a găzduit cicliștii la prânz, oferindu-le gulaș și bunătăți locale. Locurile la eveniment s-au epuizat cu o lună înainte, Carpathia Bike Tour devenind astfel un eveniment de referință printre iubitorii de bicicletă.

Făgăraș Fest, ediția a IV-a, s-a desfășurat în perioada 7-9 iulie la Porumbacu de Sus, județul Sibiu. Peste 6.000 de participanți au trăit experiența festivalului, participând la tururile ghidate, activitățile de educație, concerte, dar și la proiecția filmului Lynx. În 2023 festivalul a venit cu elemente noi precum:

- **dezbaterile pe teme de mediu – Carpathia Talks;**
- **tururile ghidate despre lilieci, polenizatori;**
- **activitățile sportive pentru copii;**
- **competiția de aventură Făgăraș Adventure.**

De dansul pe iarbă și buna dispoziție au fost responsabili muzicienii de la Zdob și Zdub, Nico de Transilvania și Ovidiu Lipan Țândărică și Fanfara 10 Prăjini. Peste 30 de producători locali și-au putut vinde produsele în cadrul festivalului, oferind participanților și mâncare locală, proaspăt gătită.

Ne-am bucurat de sprijinul Primăriei Comunei Porumbacu, dar și al oamenilor din comunitate care s-au implicat să ne primească în satul lor cu un festival de ținut minte.

Evenimentul a fost organizat împreună cu Pro Park, Fundația pentru Arii Protejate, cu sprijinul Fundației Arcadia prin Endangered Landscapes and

Seascapes Programme și cu sprijin din partea Comisiei Europene prin programul LIFE.

Întrecerea Gulașurilor, 14 octombrie, prima ediție, Ferma de Biodiversitate Cobor. Evenimentul gastronomic a reunit peste 400 de participanți, dar și opt echipe care s-au înscris în cursa pentru prepararea celui mai gustos gulaș. Ingredientul de bază al gulașurilor a fost carnea din Sură de stepă, produs de înaltă calitate din cadrul fermei. Gulașul a venit la pachet cu experiența tradițională a zilelor petrecute la Cobor: tur de fermă, activități pentru familii, copii și plimbări sub soarele blând de octombrie. Evenimentul s-a încheiat armonios, cu muzica formației „Trei parale”.

Păstrăm tradiția de a susține alte evenimente locale, care promovează natura, conservarea, cultura locală, iar în 2023 am fost parteneri la 6 astfel de evenimente.

- **Lynx Festival**, 1-5 iunie, Brașov, primul festival dedicat fotografiei și filmului documentar de natură;
- **Livada cu stele**, 1-3 septembrie, Nucșoara, jud. Argeș, un eveniment în care am oferit tururi ghidate pentru participanți, o serie de activități de educație de mediu, dar și o expoziție despre fagii seculari de la Nucșoara.
- **Alpin Film Festival**, 4-10 septembrie, Brașov, festival de film și cultură montană, unde Fundația Conservation Carpathia a oferit Trofeul Carpați pentru cel mai bun film de promovare a Carpaților;
- **Cucuteni-5000 Redivivus: Științe exacte și mai puțin exacte**, 9-10 septembrie, comunele Dragoslavele și Rucăr;
- **Culmea Festival**, 6-9 septembrie, Brașov, festival de film și educație pentru întreaga familie.

Expunere mass-media

Vorbim despre ceea ce facem pentru că este important ca românii să afle mai multe despre natura țării, proiectele pe care le desfășurăm, concluziile la care ajungem prin intermediul studiilor, dar și de ce este important un Parc Național în Munții Făgăraș.

4 evenimente dedicate presei au fost organizate în 2023, parte din proiectul LIFE susținut de Comisia Europeană.

44 de jurnaliști au participat la evenimentele de presă în aria de proiect a Fundației Conservation Carpathia.

Subiectele abordate au fost:

- Lansarea celui de-al treilea punct de reintroducere a zimbrilor în Munții Făgăraș și lucrările de reconstrucție ecologică.
- „Pădurea cu Povești Nemuritoare” și beneficiile pe care le poate avea o comunitate datorită unui proiect de conservare.
- Făgăraș Fest și modalitatea prin care un festival care pune în valoare natura poate crea oportunități pentru comunitate.
- Rezultatele recensământului la lupi.

2.357* apariții despre activitatea Fundației Conservation Carpathia au fost în mass-media, în 2023 (*Date conform Media Trust. Cifra nu este precisă deoarece agenția de monitorizare nu auditează radiourile și televiziunile locale).

Jurnalul Verde al Munților Făgăraș, ziarul prin care informăm comunitățile despre activitățile noastre, a avut două noi ediții, în iulie și în decembrie. Acesta este distribuit într-un tiraj de 4.250 exemplare, în localitățile din aria de proiect.

Presă internațională - vorbim despre natura României și dincolo de granițele acesteia, astfel încât natura țării noastre să devină un brand de țară, și să atragă turiști străini, pasionați de experiențe de ecoturism. Ne-am bucurat să fim gazdele a peste 15 jurnaliști, fotografi, realizatori de documentare din străinătate. Despre România, în contextul activității Fundației Conservation Carpathia, s-a putut citi în publicații precum National Geographic UK, The Telegraph, The Guardian, ZDF, dar s-a și văzut pe ARTE Franța și Germania, BBC Earth.

Programul de ambasadori

Ne bucurăm să avem alături de noi încă 9 prieteni și ambasadori ai Munților Făgăraș. Sunt personalități pasionate de natură, de sport, fotografie, sustenabilitate, care susțin cauza noastră și au ales să fie alături de noi în demersul de a crea un Parc Național.

© Fundația Conservation Carpathia

- **Alex Damian**, fotograf și creator de conținut
- **Andreea Irimia**, creator de conținut, Think Healthy
- **Carmen Dima**, creator de conținut, sacalatorim.ro
- **Cătălin Cotinghiu**, creator de conținut la Podu' Stricat, pasionat de fotografie, iubitor al muntelui
- **Daniel Giurgi**, creator de conținut la Podu' Stricat, voluntar la Salvamont Râșnov
- **Raluca Chirițescu**, medic, pasionată de munte, creator de conținut la Simple Living
- **Roxana Puriș**, arhitectă, creatoare de conținut, deținătoarea unui brand de haine sustenabile
- **Sonia Argint Ionescu**, prezentator tv, creatoare de conținut
- **Vlad Eftenie**, arhitect, creator de conținut

Relația cu comunitățile

Conservarea poate fi un generator de bunăstare, iar comunitatea din Nucșoara, cei alături de care am lansat „Pădurea cu Povești Nemuritoare”, o poate confirma. Proiectul realizat la inițiativa Primăriei Comunei Nucșoara din județul Argeș, cu sprijinul nostru, își propune să protejeze unii dintre cei mai spectaculoși fagi seculari din Europa și să contribuie la dezvoltarea turistică a zonei. Astfel, din 19 mai 2023 am lansat arboricupovesti.ro, platforma de pe care 2.544 de fagi seculari pot fi adoptați din orice colț al lumii, contra unei sume de 700 de lei. În cadrul proiectului comunitatea își asumă rolul de a păstra acești fagi, iar banii din donații vor fi utilizați de primărie pentru dezvoltarea infrastructurii de vizitare a zonei.

Proiectul a beneficiat de o campanie de comunicare susținută, iar la lansare am avut alături personalități publice care au acceptat să se implice pro-bono în campanie. Împreună cu Jack Wolfskin și Waterbear am realizat documentarul „Spiritul Pădurii”, care surprinde povestea relației oamenilor locului cu fagii care cresc la Nucșoara de secole.

Până în luna decembrie 2023, în cadrul proiectului erau adoptați peste 150 de fagi seculari.

Zimbrii reintroduși în zona Lereștiului au inspirat comunitatea, iar echipa locală de fotbal pe care o susținem și-a schimbat oficial numele în ACS Zimbrii Lerești, din Club Muscelul Lerești. Mai mult decât atât, jucătorii au preluat din determinarea specifică zimbriilor și s-au clasat în fruntea clasamentului în liga a 4-a Argeș, cu 9 victorii, un egal. Echipa e un fenomen în Lerești, reprezentând cu onoare comunitatea.

Sportul este un element esențial în dezvoltarea copiilor și în creșterea unor generații viitoare. În luna octombrie 2023, am lansat programul „Învață

să joci cu clasă TENIS DE MASĂ”, pentru elevii din comunele Rucăr, Lerești, Stoenesti, Valea Mare Pravăț și Nucșoara. Peste 150 de copii joacă tenis de masa, sub îndrumarea profesorilor de sport, în cadrul acestui proiect susținut de Fundația Conservation Carpathia.

Încurajăm inițiativele și proiectele care vor să aducă schimbare în comunitate, motiv pentru care, împreună cu Fundația Comunitară Țara Făgărașului, am lansat programul de Granturi Carpathia.

Cele 4 proiecte câștigătoare și-au propus să aibă un impact pozitiv asupra naturii și să contribuie la îmbunătățirea calității vieții pentru membrii comunităților din Țara Făgărașului, au beneficiat de o finanțare totală de 65.000 de lei.

Prin Fondul destinat comunităților am sprijinit și evenimente locale, cum a fost Festivalul Covrigului cu ou de la Lerești, precum și proiecte punctuale de dezvoltare comunitară ale Primăriei Runcu și Albești.

© Călin Serban

Premii

Munca noastră a fost recompensată cu recunoașterea națională și internațională, iar acest fapt ne ajută să mergem mai departe cu energie și încredere.

- **Bambi Award, Germania**
Proiectul Fundației Conservation Carpathia, dezvoltat de Barbara și Christoph Promberger
Categorie „Our Earth”
- **PR Awards 2023, România**
Proiect „Pădurea cu Povești Nemuritoare”:
 - Golden Award for Excellence la categoria Media Relations & Influencer Relation
 - Silver Award for Excellence, la categoria Comunicare în domeniul public
- **Casa Regală a României**
Diplomă onorifică la categoria Civism prin acte educaționale și culturale inovatoare pentru „responsabilitate socială, sustenabilitate, valori identitare”
- **Premiile Anului în Cultură Brașov**
Festivalul Cobor între Stejari, categoria „Debut”
- **Effie Awards România**
Silver Award la categoria Social Goods – Brands, Campanie Ursus steps up for good
- **Romanian CSR Awards**
Premiul I, Campanie „Ascultă ursul din tine și fă bine”

A face bine e molipsitor în Munții Făgăraș

Asociația Casa Bună este una dintre cele mai capabile organizații din România când vine vorba despre rezolvarea problemelor sociale. Împreună, umăr la umăr, am reușit să dezvoltăm în continuare programe sociale pentru comunitățile din Munții Făgăraș. Ele joacă un rol esențial pentru a crește calitatea vieții oamenilor din zonă, deoarece susținerea și educația sunt principalii factori care ne pot ajuta să schimbăm perspectiva localnicilor asupra relației cu natura.

Intervențiile noastre au fost diverse, printre ele numărându-se: ajutor alimentar esențial pentru cei mai puțin privilegiați; educație timpurie și burse de studiu; programe sportive; ateliere de dezvoltare profesională pentru tineri. O abordare atât de cuprinzătoare este menită să aducă efecte de durată și chiar să schimbe viitorul comunității.

© Fundația Conservation Carpathia

Alimentele sunt un capitol la care suntem atenți tot timpul. Pe scurt:

- În Nucșoara am derulat 13 acțiuni de distribuție hrană, prin care 92 de copii din 61 de familii au primit alimente de bază;
- Cantitatea totală de alimente de bază (carne, lactate, fructe și legume) distribuite în Nucșoara: 19.500 kg.

© Fundația Conservation Carpathia

© Fundația Conservation Carpathia

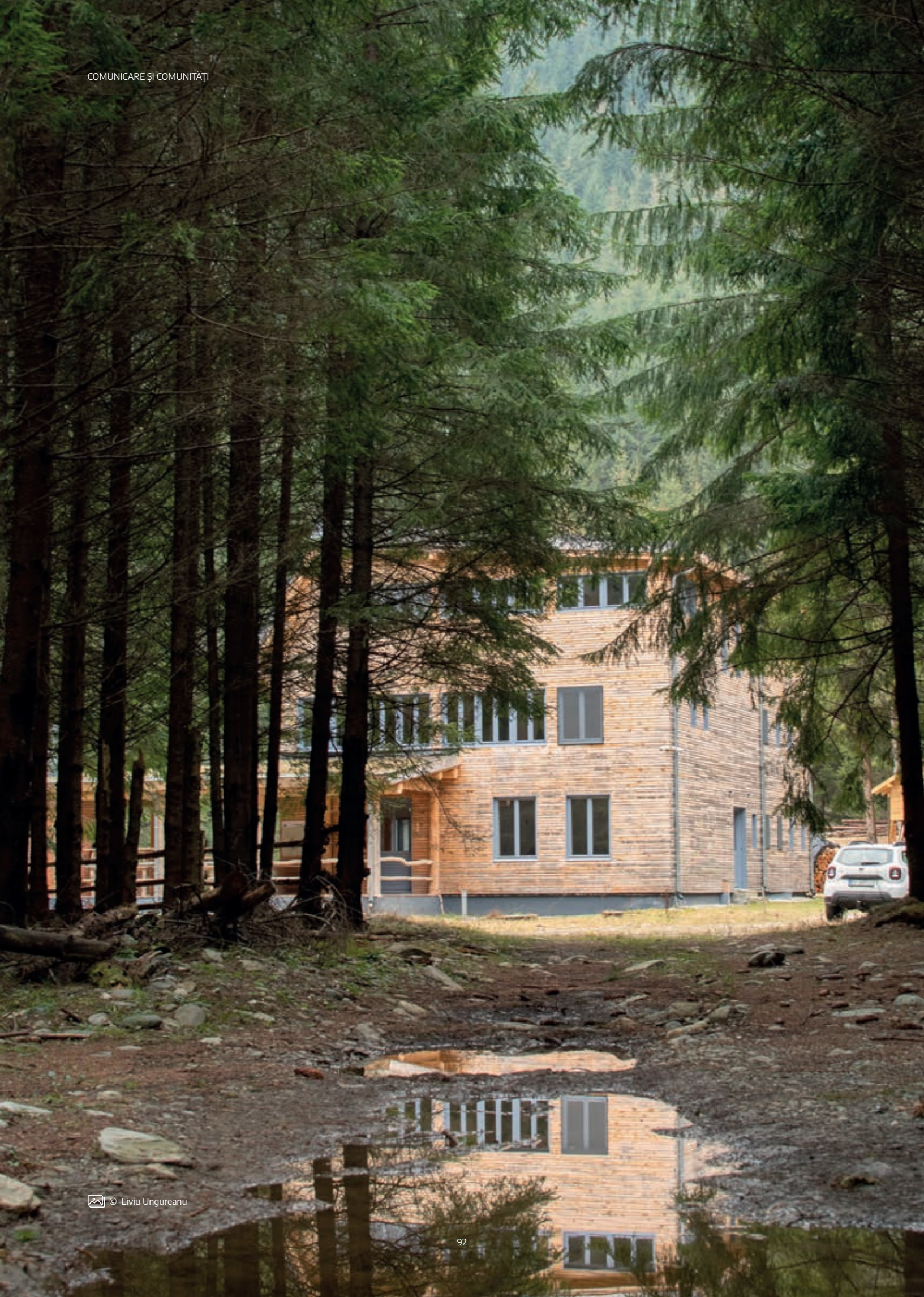
Îmbrăcămintea și rechizitele sunt esențiale pentru dezvoltarea copiilor. Contribuția noastră:

- Ghiozdane echipate complet pentru 200 de copii cu vârste între 4 și 16 ani;
- Haine și încălțăminte de iarnă pentru 184 de copii din Lerești și Nucșoara. Fiecare set a cuprins: geacă de iarnă, jachetă din polar, fular, căciulă, cizme, colanți și bluze termice. În total am distribuit 1.288 de articole.
- Cadouri de Crăciun pentru 208 copii din Nucșoara și Lerești.

Grădinița de sâmbătă în Nucșoara și Lerești este un proiect care a ajutat 44 de copii, prin 13 întâlniri și mai mult de 26 de ore de joacă și educație.

Meditații online 1 la 1 cu copiii din Munții Făgăraș: o activitate de care au beneficiat 197 de copii cu vârste între 6 și 16 ani. În total, asta a însemnat 9.078 de ore de meditații pe Zoom sau Skype, în care au fost implicați 140 de voluntari.

Meditații și lecții offline: numărul total de ore de meditații pentru copiii din Lerești și Nucșoara este echivalent cu 52 de zile.

Tabere în natură: La Centrul pentru Activități și Explorarea Naturii de la Richita au venit 13 copii din Nucșoara și Lerești. Ei au petrecut, în total, 288 de ore în natură. Încă 13 copii au participat la tabere de supraviețuire, iar cu ocazia asta au petrecut pentru prima oară în viață câteva nopți la cort.

Am organizat **examinări medicale pediatrice** pentru 85 de copii din zona Lerești – Câmpulung.

Mulțumită medicului Dona Iordan de la Facultatea de Medicină Dentară Titu Maiorescu 22 de medici au oferit **evaluări stomatologice** pentru 80 de copii din Nucșoara, identificând cazurile ce necesitau intervenție urgentă. Tratamentele necesare au fost oferite de Clinica Victoria din Pitești, condusă de Cristi Dragomir.

Am organizat **cursuri și ateliere** specifice școlilor profesionale pentru a le oferi adolescenților cunoștințe și abilități care îi vor ajuta să aibă un venit, în scurt timp. În Nucșoara și Lerești 10 adolescenți au participat la 8 workshopuri, însumând 40 de ore dedicate învățării.

La **cursurile de croitorie** au participat 40 de copii cu vârste de 10-14 ani, atât din Nucșoara, cât și din Lerești. În total am ținut 24 de workshopuri, adică 96 de ore de practică în croitorie. La finalul cursului copiii realizaseră 83 de piese de îmbrăcăminte, pe care le-au luat spre a le folosi acasă.

Atelierele de **cunoștințe digitale** i-au ajutat pe copii să-și dezvolte abilitățile de operare pe calculator. În Nucșoara 46 de copii au participat la 12 cursuri, adică au adunat 98 de prezențe și 24 de ore de studiu. În Lerești 57 de copii au venit la 12 ateliere de digitalizare, cumulând 103 prezențe.

Livada cu stele este festivalul pe care Casa Bună l-a organizat de la zero în Nucșoara pentru a strânge fonduri dedicate construirii unei grădinițe sociale. A fost o reușită datorită partenerilor, artiștilor și celor peste 100 de voluntari care s-au implicat. Suntem mândri că ne numărăm printre susținătorii!

Parteneriatul cu Asociația Casa Bună ne onorează. Ei ne ajută să răspundem la nevoile comunităților din zona Munților Făgăraș într-un mod constant și semnificativ, iar în timp ce facem asta subliniem mereu importanța sustenabilității și a protejării biodiversității.

Programele de educație pentru natură

Junior Rangers este programul prin care oferim educație despre natură unor copii cu mult potențial din satele din Munții Făgăraș. Mai mult de o sută de copii s-au înscris în program, iar 38 dintre ei au fost selectați și au participat la tabere în Centrul pentru Activități și Explorarea Naturii Richita. După cele două tabere la care au luat parte ei au păstrat legătura cu rangerii și cu educatorii noștri, participând lunar la întâlniri care i-au învățat cum se implică un ranger în protejarea naturii. Mai mult, zece copii au mers într-o tabără în Parcul Național Munții Retezat. Toți acești elevi au spiritul unui adevărat ranger junior și avem încredere în capacitatea lor de a deveni lideri în protejarea naturii.

Adoptă un colț de natură este un concurs care îi invită pe copiii de 13-17 ani să identifice un colț de natură la ei în comunitate, să îl adopte și să promoveze în social media activitățile pe care le-au propus pentru a-l proteja, folosind fotografiile și descrieri atractive. I-am premiat pe elevii cu cele mai bune proiecte, oferindu-le un program intensiv de cursuri, printre care s-au numărat un atelier de fotografie, un curs de introducere în social-media și o excursie în Parcul Național Pădurile Bavareze. Dintre cei 29 de candidați, 15 au fost selectați să participe la excursie și ateliere.

Bursele Carpathia îi susțin pe elevii de clasa a VII-a din comunitățile din zona Munților Făgăraș care demonstrează implicare și interes privind natura și protejarea ei. În 2023 15 copii au primit acest tip de sprijin – ajutor financiar și participarea la o tabără în natură la Centrul pentru Activități și Explorarea Naturii de la Richita.

Natura la clasă este un proiect itinerant, menit să crească notorietatea Fundației Conservation Carpathia și a valorilor sale. El vizează elevii din comunitățile din zona de proiect și a crescut foarte mult, propunându-și să ajungă, în 2024, la cât mai multe școli.

Parteneriatul cu Parcul Național Pădurile Bavareze

Parcul Național Pădurile Bavareze este cel mai mare și mai vechi dintre toate parcurile naționale din Germania, fiind considerat cel mai bine administrat și cel mai de succes. În 2022 Fundația Conservation Carpathia și Parcul Național Pădurile Bavareze au semnat un acord oficial de parteneriat, iar în 2023 ne-am bucurat că am putut dezvolta această relație. Am vizitat Parcul Național Pădurile Bavareze cu o echipă extinsă de specialiști în faună sălbatică, dar și cu un grup de copii din comunitățile Munților Făgăraș. Administratorul parcului german și primarii comunităților de acolo au venit, de asemenea, în vizită la noi, apoi specialiștii lor în faună sălbatică au venit să învețe din modul în care gestionăm noi conflictele om-animale sălbatice.

În august Dr. Leibl, director al Parcului Național Pădurile Bavareze, a ieșit la pensie iar în octombrie l-am primit ca oaspete pe noul director, Ursula Schuster, alături de care ducem mai departe colaborarea noastră.

 © Fundația Conservation Carpathia

© Fundația Conservation Carpathia

© Fundația Conservation Carpathia

Vizite și schimburi de experiență pe parcursul anului

Vizitele sunt foarte importante. Oaspeții care vin sunt impresionați de natura Munților Făgăraș și de activitățile noastre, mai ales dacă au experiență și cunoștințe în domeniul protejării și conservării naturii. Perspectiva lor ne ajută să vedem lucruri pe care altfel poate că le-am trece cu vederea, iar contribuția lor ne încarcă mereu cu entuziasm și motivație.

Vizitele pe care le facem noi în alte organizații similare ne ajută să ne extindem cunoștințele și rețeaua de specialiști. Ele ne permit să împărtășim din expertiza și succesele noastre, să învățăm din alte experiențe și să descoperim noi modele pe care să le aplicăm în munca noastră.

În 2023 am primit un număr semnificativ de oaspeți:

- **3 oaspeți de la Parcul Național Pădurile Bavareze**
- **2 oaspeți de la revista National Geographic**
- **4 oaspeți de la Parcul Național Berchtesgaden**
- **Reprezentanți ai programelor LIFE și ELSP**
- **2 reprezentanți de la Fundația Internațională pentru Vulturi și Green Balkans**
- **6 reprezentanți de la American Prairie Reserve**

Pentru a ne lărgi perspectiva, am vizitat locuri-cheie și am participat la evenimente cu tematică de protejare a naturii, organizate de organizații de mediu:

- **Akdeniz Koruma Derneği, Turcia**
- **Parcul Național Tyresta din Suedia**
- **Parcul Național Tiveden Park din Suedia**
- **Centrul de vizitare din Hornborgasjön, Suedia**
- **Centrul de vizitare Lacko Slott, Suedia**
- **Festivalul COA organizat de Rewilding Portugal, Portugalia**
- **Școala de Iarnă despre Produse Nelemonoase TUD**

Programul de voluntariat

Le mulțumim din inimă tuturor voluntarilor! Dedicarea voastră față de conservarea naturii ne inspiră. Porțile noastre rămân deschise pentru a primi cu drag noi voluntari în viitor.

La Ferma de Biodiversitate Cobor i-am avut ca voluntari pe Alex Dill, Carolin Grothaus și Farkas Levente.

Mulțumiri și adâncă recunoștință pentru eroina noastră în materie de ortografie în limba engleză, Dr. Ruth Rusby, care se asigură că documentele noastre sună corect și natural în limba engleză. Dedicarea și promptitudinea ei sunt esențiale, iar ajutorul pe care ni-l oferă, neprețuit.

Fie că au stat cu noi pentru scurt timp, fie că fac parte din echipă de ani de zile, suntem foarte recunoscători pentru contribuția fiecărui voluntar.

Activitățile de monitorizare a faunei s-au bucurat de ajutor voluntar din partea următorilor: Anastasia Ragu, Louisa Klufendorf, Martin Vollmer, Lucy Holland, Eriku Goto, Viorel Nicolae Rădescu, Melitini Damigou.

Le suntem recunoscători următorilor: Victor Gan, Sylvie More, Rebecca Langer, Maartje Eiljander, Michael Kinkelbur, Tobias Janczik.

Mulțumirile noastre speciale se îndreaptă către toți voluntarii care fac din Făgăraș Fest, Cobor între Stejari și Carpathia Bike Tour niște evenimente nu doar posibile, ci și pline de bucurie!

Parteneriate

Pentru al cincilea an consecutiv, **Grupul Zentiva**, unul dintre partenerii noștri cei mai importanți pentru reîmpăduriri, a contribuit la reabilitarea zonelor afectate de tăieri ilegale din Munții Făgăraș. Ei au susținut plantarea a 65.600 de puieti, care acoperă aproximativ 16,4 hectare.

Pentru al doilea an consecutiv, **Ursus Breweries** continuă să sprijine eforturile noastre de conservare prin donarea a 1% din toate vânzările URSUS Premium în perioada noiembrie - decembrie 2023. Această donație are scopul de a proteja habitatul natural al urșilor și de a susține comunitățile locale din Munții Făgăraș. De asemenea, aceștia au realizat și o serie de materiale informative despre conviețuirea cu urșii, în colaborare cu echipa Digi24 și specialiștii Fundației Conservation Carpathia.

BCR și Fundația Conservation Carpathia au încheiat un parteneriat strategic cu scopul de a sprijini dezvoltarea comunităților din zona Munților Făgăraș prin proiecte de educație de mediu și financiară. În cadrul parteneriatului, BCR susține accesul gratuit la programele educaționale de la Centrul de Activități și Explorare a Naturii Richita pentru copiii din zona Munților Făgăraș. Totodată, clienții BCR au posibilitatea de a dona către Fundația Conservation Carpathia prin intermediul platformei de digital banking George.

Pentru al treilea an consecutiv, **ING Bank** sprijină Fundația Conservation Carpathia pentru înființarea Parcului Național Făgăraș. În 2023, ING Bank a oferit sprijin pentru dezvoltarea food-hub-ului Roadele Munților și a antreprenoriatului în zonă. Totodată, clienții ING au avut posibilitatea de a dona către fundație prin intermediul Home'Bank Donations Hub.

Alături de noi de mulți ani, **Jack Wolfskin** ne ajută în continuare cu echipamentele necesare, precum și cu o contribuție care ne permite să ducem mai departe activitățile de reîmpădurire.

Suntem recunoscători companiei **Alpha Bank** pentru viziune și sprijin financiar, care ne-au permis să organizăm evenimentele ce aduc atât de mulți oameni în zona Munților Făgăraș. Ei au înțeles că oferind unui public larg bucuria de a petrece timp într-o comunitate locală, în mijlocul naturii, putem transmite mai clar de ce misiunea noastră este importantă pentru toți.

© Fundația Conservation Carpathia

PE SCURT

- Evenimentele pe care le organizăm au devenit un capitol foarte apreciat al activității noastre. Publicul s-a bucurat de ele în numere record: peste 1000 de participanți au luat parte la Cobor între Stejari, peste 6000 au venit la Făgăraș Fest, iar Întrecerea Gulașurilor a atras mai mult de 400 de participanți. Pentru ei, turele și activitățile în natură sunt atracțiile principale.
- Suntem bucuroși că am fost parteneri la și mai multe evenimente ce au natura ca temă: Lynx Festival, Livada cu Stele, Alpin Film Festival, Cucuteni-5000 Redivivus, Festivalul Culmea – festivaluri locale ce ne dau speranță că interesul și aprecierea față de natură sunt în creștere.
- În cadrul programului LIFE am organizat 4 excursii cu presa. 44 de jurnaliști locali au participat și au publicat apoi știri și reportaje despre eforturile noastre de a conserva natura.
- Munca noastră a fost menționată în presă de peste 2.357 de ori pe parcursul lui 2023.
- Mai mult de 15 jurnaliști străini ne-au vizitat și au scris despre oportunitățile de ecoturism și explorare a naturii pe care le oferă România.
- Încă 9 prieteni au intrat în echipa selectă de ambasadori ai Munților Făgăraș.
- Proiectul nostru, „Pădurea cu Povești Nemuritoare”, a pus comuna Nucșoara pe harta turistică. Proiectul permite publicului să adopte la distanță unul dintre fagii seculari. Locul a trezit și interesul unei echipe de videografi, care au filmat aici documentarul Spiritul Pădurii pentru a reda povestea relației dintre comunitatea locală și fagii seculari.
- Echipa de fotbal din Lerești, inspirată de zimbrii reintroduși, și-a schimbat numele în „ACS Zimbrii Lerești” și a depășit toate așteptările, terminând pe locul 4 în Liga Argeșului. Baftă, Zimbriilor!

- Programul nostru sportiv, „Învăță să joci cu clasă TENIS DE MASĂ”, motivează elevii din comunitățile din Munții Făgăraș să exerseze și să devină sportivi profesioniști.
- Fondul CARPATHIA este un program pe care îl derulăm în parteneriat cu Fundația Comunitară Țara Făgărașului. Am creat un concurs de proiecte și am premiat cele 4 proiecte câștigătoare – suma totală este de 65.000 lei, bani care le vor permite să implementeze proiecte de conservare a naturii, cu impact în viața comunităților.
- Campaniile noastre de comunicare și festivalurile noastre au fost recunoscute și premiate, la nivel local și național.
- Colaborarea noastră cu Asociația Casa Bună a adus și mai multă bucurie copiilor și tinerilor din Nucșoara și Lerești, sub formă de alimente, echipamente, tabere de natură, educație vocațională, ateliere digitale și altele. Acest parteneriat continuă să ne surprindă cu implicarea și rezultatele sale.
- Programele noastre de educație pentru natură ajung la tot mai mulți copii, care învață astfel într-un mod experimental despre protejarea mediului. Junior Rangers și Adoptă un colț de natură sunt doar câteva dintre programele noastre recurente.
- Parteneriatul cu Parcul Național Pădurile Bavareze ne ajută să câștigăm cunoștințe și experiență, dar și să împărtășim din experiența noastră printr-o serie de vizite reciproc avantajoase.
- Am primit oaspeți, dar am și fost oaspeți. Membri ai echipei noastre au participat la un număr important de evenimente la care au învățat și și-au îmbunătățit modul de lucru. În calitate de gazde, am spus bun venit celor care au dorit să afle mai multe despre natura impresionantă și despre biodiversitatea din Munții Făgăraș.
- Suntem mai mult decât recunoscători fiecărui voluntar care a contribuit la programele noastre.
- Mândri de partenerii care ne susțin an de an: Zentiva, Ursus Breweries, ING Bank, BCR, Jack Wolfskin, Alpha Bank și mulți alții. Mulțumită lor ne putem continua munca de reconstrucție și conservare ecologică, dar și dezvoltarea relației cu comunitățile locale.

Programul Afaceri Verzi

Introducere

**Ecoturism: observatoare de faună sălbatică, tabere în natură,
rezultate, povești**

Ferma de Biodiversitate Cobor

Programul Afaceri Verzi pentru antreprenori

Roadele Munților

Introducere

Angajamentul Fundației Conservation Carpathia față de o nouă abordare în turism și față de promovarea unui model nou de dezvoltare economică a continuat în 2023.

Dacă la începutul lui 2022 echipa de la Travel Carpathia era formată din doi oameni, în 2023 ea a crescut la cinci. Noile poziții sunt dedicate activităților de promovare, rezervărilor și dezvoltării Academiei de Ghizi.

Extinderea coordonării activităților economice prin Travel Carpathia ne-a oferit posibilitatea să ne îmbunătățim interacțiunea cu turiștii, să creștem numărul de rezervări și, nu în ultimul rând, să clarificăm direcția de dezvoltare a acestor activități.

În paralel cu consolidarea capacității organizaționale pentru Travel Carpathia, în 2023 s-a finalizat procesul de branding și a început un amplu proces de planificare strategică, cu obiectivul de a atrage un număr de 5.000 de turiști în zona Munților Făgăraș până în 2028.

Dezvoltarea activităților ecoturistice atrage după sine dezvoltarea food hub-ului Roadele Munților, care în 2023 a devenit furnizorul principal pentru aceste activități. Din vara anului 2023 el oferă către consumatori și o bere certificată bio, provenită de la o fabrică de bere artizanală din Lerești.

Dacă tot vorbim despre consolidarea echipelor, începând din primăvara anului 2023 Ferma de Biodiversitate

Cobor și-a întregit echipa de management și a organizat două evenimente de succes: Cobor între Stejari și Întrecerea Gulașurilor, un concurs de gătit gulaș la care au participat peste 400 de persoane și 8 echipe concurente.

Începând din a doua parte a anului trecut s-a lucrat pentru Fondul CARPATHIA, componenta pentru antreprenori, care urmează a fi lansată în primăvara anului 2024.

În 2023 ne-am concentrat asupra consolidării echipelor, creșterii capacității organizaționale în vederea implementării strategiilor, care sunt elaborate pe diferite domenii. Acum, că ne-am clarificat direcțiile, știm ce avem de făcut pentru ca planurile noastre să devină realitate.

Ecoturism: observatoare de faună sălbatică, tabere în natură, rezultate, povești

Operatorul de turism Travel Carpathia, înființat în 2022, a devenit operațional în ianuarie 2023. Rolul acestei entități este dezvoltarea unor destinații de ecoturism în jurul Munților Făgăraș, care să ofere tururi ghidate, posibilitatea de a observa flora și fauna sălbatică, tururi culturale și gastronomice.

Gestionarea operațiunilor de ecoturism prin această entitate oferă posibilitatea dezvoltării unui program integrat de ecoturism, care include diferite locații cum ar fi: Ferma de Biodiversitate Cobor, observatoarele de faună sălbatică de la Bunea și Comisu, Cabana Valea Vladului și zona Poienii Tămaș. Am administrat 2 observatoare de animale sălbatice, o cabană și tabăra din Poiana Tămaș. Pe lângă acestea, Travel Carpathia colaborează și cu un număr generos de afaceri locale.

În 2023 echipa Travel Carpathia de la Brașov a ajuns la 5 persoane: două persoane se ocupă de rezervări, o persoană de marketing, o persoană de dezvoltarea Academiei de Ghizi și, nu în ultimul rând, un manager. Echipa de ghizi a ajuns la 12 persoane, care au oferit tururi ghidate în zona Munților Făgăraș. Pe lângă echipa de la Brașov, în 2023 din echipa Travel Carpathia au făcut parte cei doi coordonatori de ospitalitate și echipa ce deservește bucătăria din Cobor.

Dezvoltarea Academiei de Ghizi a inclus organizarea de trei workshopuri despre tururi ghidate, primirea și prezentarea turiștilor, un workshop culinar la observatoare și crearea unei comunități puternice de ghizi, care sunt dedicați principiilor Carpathia și viziunii Travel Carpathia privind ecoturismul.

Abordarea integrată din 2023 prin Travel Carpathia a contribuit la dublarea numărului de turiști și a nopților de cazare de pe Valea

© Ben Pipe

Dâmboviței. Am avut musafiri peste 80 de studenți de la Eberswalde University și prin programul de călătorii Fram Student și am organizat 3 press trip-uri pentru publicații de renume din Europa. În anul 2023 la casa de oaspeți de la Ferma de Biodiversitate Cobor 680 de turiști au petrecut 1.285 nopți, reprezentând o creștere de 20% față de 2022.

În al doilea semestru am demarat și finalizat un proces complex de branding prin care am realizat identitatea vizuală actualizată a Travel Carpathia.

În paralel cu procesul de branding am început un proces de planificare strategică cu facilitarea lui Ovid Jacota, consultant din Germania, și am trasat

obiectivele pentru următorii cinci ani. Pe baza strategiei de dezvoltare am demarat realizarea unui website nou și achiziționarea și implementarea unui software de gestiune a rezervărilor, acestea fiind operaționale în primul semestru din 2024.

PE SCURT

- Operatorul de turism Travel Carpathia a devenit activ în ianuarie 2023, ceea ce ne-a permis să ne extindem și diversificăm oferta și serviciile.
- Oaspeții pot opta pentru tururi ghidate în natură, observarea faunei sălbatice, tururi gastronomice și culturale. În 2024 ne dorim să adăugăm tururi ghidate călare.
- Echipa Travel Carpathia a crescut de la 2 la 5 oameni.
- Academia de Ghizi este programul pe care l-am creat pentru a forma ghizi entuziaști și pentru a-i ajuta să includă mai multe experiențe în natură printre cele pe care le oferă turiștilor de obicei. Participanții au abordat subiecte precum: tururi ghidate, primirea și acomodarea turiștilor, ateliere culinare la observatoarele de faună sălbatică; astfel încercăm să construim o comunitate puternică a ghizilor.
- Numărul de turiști care s-au cazat în Valea Dâmboviței s-a dublat. Am primit și 80 de studenți, parte de la Universitatea Eberswalde, parte din programul de schimb de experiență Fram.
- Am trecut printr-un proces amplu de branding și strategie, care ne-a ajutat să ne conturăm identitatea și să ne definim obiectivele pentru următorii cinci ani.

Ferma de Biodiversitate Cobor

Fermele de dimensiune medie, cum este și Ferma de Biodiversitate Cobor, sunt expuse unor provocări constante din punct de vedere al legislației, accesului la surse de finanțare, al dezvoltării capacităților de comercializare a produselor realizate în cadrul fermei. Ne-am străduit să găsim soluții la toate și, în același timp, să ne dezvoltăm în continuare.

Suntem bucuroși că în 2023 am reușit să menținem activitățile de la sanctuarul și pensiunea de cai, crescătoria de Ciobănesc Carpatin și consolidarea turmei de vaci, rasa Sură de stepă. Toate activitățile respectă și pun în practică valorile fermei: menținerea biodiversității, bunăstarea animalelor, pregătirea de hrană curată și sănătoasă pentru turiștii cazați la fermă.

Anul 2023 a început cu procesul de recrutare pentru poziția de manager de fermă. Am găsit persoana potrivită la începutul lunii mai și în acest fel echipa de management a fost întregită și pregătită pentru noul sezon de campanii agricole.

Procesul de certificare ecologică a ajuns în anul doi de conversie, iar inspecția realizată a confirmat respectarea regulilor și cerințelor prin care, începând din 2025, să putem declara că Ferma de Biodiversitate este fermă certificată ecologic.

Punctul de sacrificare autorizat în 2022 a început să funcționeze și au fost sacrificate 8 animale, care ne-au adus

1.270 kg de carne. Am folosit produsele pentru consumul propriu, adică prin punctul gastronomic local, care funcționează în cadrul fermei.

Procesul de sacrificare se bazează pe o planificare amănunțită, care ține cont de numărul de fătări anuale. În 2023 au fost înregistrate 50 fătări și în acest fel turma a ajuns, la finalul anului, la 250 de animale. Am cosit iarba pe o suprafață de aproximativ 100 ha, rezultând peste 350 tone de fân pe care le-am folosit ca hrană pentru cireada de Sure de stepă.

În cadrul canisei de Ciobănesc Carpatin am înregistrat 20 de pui, care au fost donați către fermieri și proprietari de activități agricole diverse pentru a ajuta la gestionarea conflictelor între carnivore mari și fermieri într-un mod sustenabil, fără impact negativ asupra faunei sălbatice.

Într-o zonă cu probleme economice destul de mari, ferma este unul dintre angajatorii reprezentativi. Avem 10 angajați permanenți și un număr de 5 zilieri din comunitate, contribuind la bunăstarea a peste 10 familii – un număr semnificativ dacă ne gândim că întregul sat numără mai puțin de 100 de familii în prezent.

Gestionăm terenurile aflate în portofoliul fermei printr-un pășunat de tip rotativ, fără pășunare excesivă, care ar avea un impact negativ pe termen lung, atât asupra calității solului, cât și a biodiversității în zonă. În paralel cu planificarea activității de creștere a

animalelor cu un impact redus asupra biodiversității, am continuat refacerea pășunilor cu stejari seculari de la Ferma de Biodiversitate Cobor împreună cu partenerii noștri de la Asociația Transylmagica.

Ferma de Biodiversitate Cobor este locul ideal pentru familiile care doresc o experiență de tip „vacanță la fermă”. Aproape 700 de turiști s-au bucurat de loc, de mâncarea gustoasă oferită de punctul gastronomic local din cadrul fermei, au parcurs turul fermei, au descoperit sanctuarul de cai, canisa de Ciobănesc Carpatin și au admirat turma de Sure de stepă.

Putem spune că în 2023 am pus pe harta destinațiilor turistice Ferma de Biodiversitate Cobor, locul în care familii, iubitori de bicicletă și entuziaști ai naturii și gastronomiei locale pot beneficia de experiențe de neuitat.

PE SCURT

- Suntem bucuroși că în 2023 am reușit să menținem activitatea sanctuarului și pensiunii de cai, canisei de Ciobănesc Carpatin și că am crescut numărul de Sure de Stepă din cireadă. Toate aceste activități au un rol în menținerea biodiversității, și a creșterii blânde a animalelor și sunt în beneficiul turiștilor.
- Un nou manager ni s-a alăturat în luna mai și a completat echipa.
- Procesul de certificare ca fermă bio a intrat în al doilea an. În 2025 el se va încheia, iar noi vom fi certificați oficial.
- 50 de viței s-au născut în 2023. Cireada a ajuns la 250 de capete.
- 20 de căței Ciobănești carpatini au fost crescuți și donați proprietarilor de afaceri agricole și proprietarilor de animale din zonă pentru a-i ajuta să prevină conflictele cu carnivorele sălbatice.
- Ferma este un angajator important în zonă, oferind de lucru celor 10 angajați permanenți și celor 5 zilieri din comunitate.
- Aproape 700 de turiști s-au bucurat de fermă în 2023, au apreciat mâncarea și au învățat cum să păstreze armonia cu natura.
- Am găzduit evenimente de succes: Cobor între Stejari și Întrecerea Gulașurilor.

 © Daniel Rosengren

Programul Afaceri Verzi pentru antreprenori

În 2023 activitățile planificate pentru Programul Afaceri Verzi au avut două direcții clare: consultanță și asistență tehnică pentru antreprenorii din zona Munților Făgăraș. Activitățile noastre presupun vizite pe teren, întâlniri cu antreprenori locali, organizarea de workshop-uri și dezvoltarea de parteneriate.

Obiectivul Programului de Afaceri Verzi este să creeze o rețea de puncte gastronomice locale în jurul Munților Făgăraș, în care vizitatorii să poată savura bucate tradiționale și să se bucure de ospitalitatea locului.

Ne-am continuat activitatea de consultanță și suport pentru înregistrarea sanitar-veterinară a trei puncte gastronomice locale – primul în satul Lăicăi, comuna Cetățeni, al doilea în comuna Rucăr și ultimul în Fundata. În ultimele luni din 2023 am susținut demersurile pentru autorizarea altor 2 puncte gastronomice locale, care s-au finalizat în 2024. Am vizitat în total 20 de gospodării care și-au propus să înființeze puncte gastronomice locale.

În anul 2023 am oferit suport pentru procesul de certificare ecologică pentru berăria artizanală Pardon din Lerești care acum produce și comercializează prima bere certificată ecologic din România.

Asistența tehnică a inclus și certificarea ca produs montan a unui număr de 7 produse din portofoliul producătorului Poiana Fermecată.

Împreună cu departamentul de comunicare am organizat în luna mai o excursie informativ-educativă cu influenceri din România și am fost implicați în mai mult de trei vizite organizate pentru ziașiști din Anglia și Germania.

Înființarea Fondului CARPATHIA pentru antreprenori a însemnat un pas important. Am semnat parteneriatul cu Fundația UBS Optimus din Elveția, prin care se va putea demara programul de micro-granturi pentru antreprenorii din arealul de proiect.

Echipa de Afaceri Verzi a coordonat activitatea food hub-ului Roadele Munților, operatorului de turism Travel Carpathia și a Fermei de Biodiversitate Cobor. În 2023 departamentul a coordonat un număr de 32 de persoane implicate direct în dezvoltarea de afaceri verzi.

Ne-am consolidat rolul de coordonator al activităților economice existente, dar și suportul oferit pentru antreprenorii din zona Munților Făgăraș.

PE SCURT

- Am organizat întâlniri și ateliere cu antreprenorii locali, cărora le-am oferit consultanță și asistență tehnică.
- Am susținut licențierea a trei noi puncte gastronomice locale: în Cetățeni, Rucăr și Fundata. Încă două sunt planificate pentru 2024. Am oferit consultanță unui număr de 20 de gospodării.
- Printr-un parteneriat cu fabrica de bere artizanală Pardon din Lerești am început să producem prima bere certificată ecologic din România, berea Carpathia.
- Am ajutat la procesul de certificare ca produs local pentru șapte noi produse din portofoliul producătorului Poiana Fermecată.
- Echipa de management a Programului Afaceri Verzi coordonează activitatea pentru Roadele Munților, Travel Carpathia și Ferma de Biodiversitate Cobor, care însumează 32 de oameni.
- Am început un parteneriat cu UBS Optimus Foundation din Elveția, care ne permite să demarăm un program de micro-granturi pentru antreprenori.

© Raluca Vieru

Roadele Munților

În 2023 rezultatele centrului de colectare și distribuție Roadele Munților au fost remarcabile. Dacă în 2022 s-au vândut prin el 12.723 de produse și 1.267 kg de produse lactate, în 2023 am ajuns la 16.500 de produse și 2.000 kg de lactate. Anul trecut portofoliul de produse a ajuns la 153 de produse autorizate, realizate de producătorii locali din comunitățile din zona Munților Făgăraș.

Aceste creșteri se bazează atât pe o colaborare constantă cu producătorii din zona Munților Făgăraș, cât și pe asistența tehnică oferită de Programul de Afaceri Verzi. Creșterea și susținerea unor modele de afaceri bazate pe natură, care oferă produse alimentare de calitate bună, creează premisa dezvoltării unor afaceri care pot oferi venituri constante familiilor din această zonă.

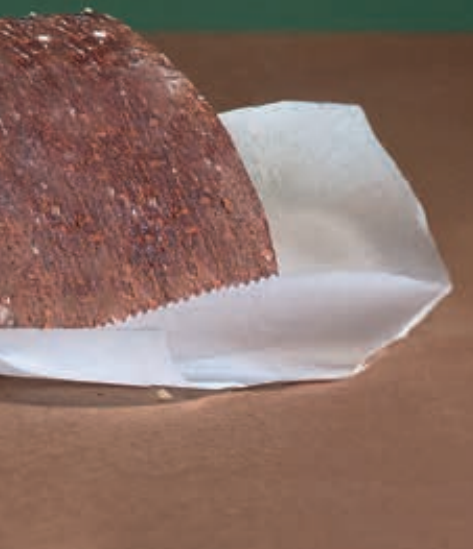
Fiecare borcan de zacuscă, sticlă de sirop sau borcan de gem comercializat este dovada vie că acești producători contribuie la viața economică aflată la firul ierbii în zona viitorului Parc Național din Munții Făgăraș.

În anul 2023 a început un proces de profesionalizare a food hub-ului prin venirea în echipă a unui consultant de dezvoltare, cu experiență în comerțul de alimente și comerț cu amănuntul. Prin demararea procesului de planificare strategică definim repere și obiective pentru dezvoltarea afacerii pentru următorii 5 ani. În decembrie 2023 a fost lansat magazinul online www.roadelemuntilor.ro prin care producătorii din Munții Făgăraș sunt la un click distanță de masa consumatorilor din România.

Produsele au ajuns și peste hotare, fiind prezentate în cadrul Școlii de Iarnă de la Dresda având tematica „produse forestiere nelemnoase”, unde, în cadrul unei degustări, am oferit participanților oportunitatea de a gusta preparate de la poalele Munților Făgăraș.

În 2023 Roadele Munților a devenit furnizor și partener la evenimentele organizate la Ferma de Biodiversitate Cobor între Stejari și Întrecerea Gulașurilor. Pentru prima oară în istoria Făgăraș Fest, Roadele Munților a oferit participanților pahare reutilizabile pentru a reduce cantitatea de deșeuri generată în cadrul evenimentului.

Participarea la aceste evenimente a consolidat poziția de furnizor intern și partener pentru proiectele derulate de către Fundația Conservation Carpathia, asumându-și rolul de agregator și de intermediar pentru micii producători din zonă.

PE SCURT

- Volumul produselor vândute a crescut cu aproximativ 30%, comparativ cu 2022.
- Am lucrat cu un consultant din sectorul de comerț cu amănuntul, care ne-a ajutat să demarăm un proces de planificare strategică. Unul dintre primele rezultate a fost magazinul online www.roadelemuntilor.ro, care aduce produse locale din Munții Făgăraș la un click distanță de masa consumatorului român.
- Produse din portofoliul Roadele Munților au fost prezentate la Școala de Iarnă din Dresda, eveniment cu tema produse forestiere nelemnoase.
- Am devenit furnizori și parteneri ai evenimentelor organizate la Ferma de Biodiversitate Cobor. Pentru Roadele Munților asta înseamnă o consolidare a statutului de agregator al micilor producători din zonă.

Raport financiar

Surse de venit

Cheltuieli

Surse de venit

Toate veniturile reprezintă fonduri primite ca sprijin general sau ca sprijin pentru un proiect anume, pentru a susține misiunea și activitățile de conservare CARPATHIA, în beneficiul naturii și al oamenilor.

Donatorii noștri publici și privați, fundațiile, corporațiile și persoanele fizice nu sunt doar vitale pentru activitatea noastră, ci ne oferă și încrederea că munca noastră este recunoscută ca fiind esențială pentru

conservarea mediului. Succesul CARPATHIA nu ar fi posibil fără toate aceste contribuții. Suntem profund recunoscători tuturor susținătorilor și partenerilor noștri pentru implicare!

Entități private și Fundații	
WYSS Foundation	
Endangered Landscapes & Seascapes Programme	
UBS Optimus Foundation	
Temperatio Foundation	
One Tree Planted	
ALV Foundation	
Frankfurt Zoological Society-DE	
Mossy Earth	
Lawson Family Trust	
Stichting Forestpeace	
Pancivis Foundation	
Jack Wolfskin	
Journeys With Purpose Limited	
OAK Foundation	
Forests Without Frontiers	
The DS Smith Charitable Foundation	
The European Nature Trust	
Total donații	€ 10.569.813

Fonduri Publice	
EU LIFE18 NAT/RO/001082 (2019-2024) „Crearea unei zone de natură salbatică în Munții Făgăraș, România”	
EU SUPERB H2020 Soluții sistematice pentru extinderea refacerii urgente a ecosistemelor pentru biodiversitatea și serviciile ecosistemice legate de păduri	
Încasări compensatorii pentru păduri protejate	€ 104.476
Total fonduri	€ 104.476
Persoane fizice și alte donații private	
Alte donații private (UBS Optimus Foundation, ING Bank - Online Donation Button, Frankfurt Zoological Society-Us Inc)	
	€ 1.298.492
Total donații	€ 1.298.492
Corporații	
Banca Comerciala Română	
Alpha Bank	
Ursus Breweries SA	
Zentiva SA	
ING Bank	
Jack Wolfskin	
Ascendis Consulting SRL	
B. Braun Medical SRL	
Journeys With Purpose Limited	
Swisscaps Romania SRL	
Bebe Tei SRL	
Coriolan Aur Smarald SRL	
Dennemeyer Associates SRL	
Multiple	
Total donații	€ 765.665
Alte încasări	
Încasări din arendarea pășunilor, subvenții agricole, arendarea terenurilor, taxe pentru plata pădurilor etc.	
Total alte încasări	€ 147.077
Încasări totale	€ 12.885.522

Cheltuieli

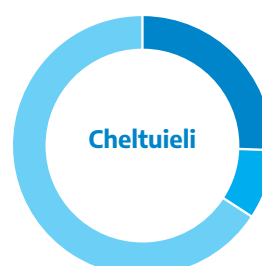
Investiții	
Renovare cabane Valea Vladului și Dracsin, Centrul Logistic Rucăr, Centrul de Vizitare din Rucăr, Centrul de Vizitare din Lerești, Centrul de Informare din Nucșoara, întreținere Observatoare	€ 985.354
Infrastructură și echipament de teren	€ 179.707
Flota auto	€ 610.180
Total investiții	€ 1.775.241
Achiziții de terenuri	
Terenuri	€ 610.180
Total achiziții de terenuri	€ 610.180
Costuri operaționale	
Costuri care includ fondurile cheltuite pentru activități legate direct de misiunea noastră, monitorizarea faunei salbatice, reconstrucție ecologică, consumabile de teren, studii de cercetare sociologică etc.	€ 2.619.000
Salarii (inclusiv contribuția angajatorului la bugetul de stat)	€ 1.381.838
Costuri generale și administrative (include financiar, administrativ, juridic, consultanță IT, HR, audit și alte costuri necesare dezvoltării organizaționale)	€ 483.306
Costuri non-operaționale (include diverse impozite și taxe)	€ 71.445
Total costuri operaționale	€ 4.555.589
Achiziții totale	€ 6.941.010

Surse de venit vs. cheltuieli

Entități private și Fundații	10.569.813 €
Persoane fizice și alte donații private	1.298.492 €
Corporații	765.665 €
Alte încasări	147.077 €
Fonduri publice	104.476 €

Costuri operaționale	4.555.589 €
Investiții	1.775.241 €
Terenuri	610.180 €

*O parte semnificativă a veniturilor a fost încasată la finalul anului 2023 (EU LIFE18, OAK, SUPERB), sumele vor fi cheltuite și raportate în anii 2023 și 2024.

Planuri pentru 2024

Ce urmează

Cum vă puteți implica și cum ne puteți susține

Ce urmează

2024 este un an important în România, deoarece pe parcursul lui vor avea loc alegerile locale, parlamentare, europene și prezidențiale. Asta înseamnă că vom avea campanie electorală o bună parte din timp, ceea ce, probabil, va da ocazia multor voci populiste să se poziționeze împotriva unui posibil Parc Național ca să demonstreze că „apără țara împotriva intereselor străine”. Chiar și așa, pe măsură ce lucrurile se vor liniști, suntem încrezători că vom putea să ne ocupăm de activitățile noastre concrete, bazate pe fapte.

Ne așteptăm ca în 2024 să accelerăm programul de sprijinire a antreprenorilor prin fondurile oferite în cadrul programului Fondul CARPATHIA, care va deveni un instrument important de sprijin pentru comunitățile locale. Sperăm că în 2024 vom începe programul de reintroducere a acvilei de munte. Acvilele aparțin ultimei grupe de specii care lipsește din sudul Carpaților și așteptăm cu nerăbdare să vedem primele exemplare survolând peisajele din Munții Făgăraș.

**Dar cel mai mult
ne dorim ca 2024
să pună din nou
conservarea naturii
pe agenda politică.**

Cum vă puteți implica și cum ne puteți susține

Activitatea noastră este posibilă doar cu ajutorul susținătorilor și partenerilor noștri. Există diverse modalități de a contribui la îndeplinirea misiunii noastre:

- **Deveniți un partener strategic:** Dacă sunteți o organizație, o instituție publică sau privată, o fundație sau o entitate comercială, vă invităm să vă alăturați proiectului nostru în calitate de partener strategic. Partenerii noștri strategici cred în misiunea noastră, se implică în mai mulți din pilonii noștri de activitate, iar sprijinul lor contribuie în mod semnificativ la succesul activității noastre.
- **Deveniți un partener corporate:** Companiile se pot alătura proiectului nostru ca parte a programului de responsabilitate socială corporativă, sau din dorința de a-și reduce amprenta asupra mediului. Invităm companiile să ne contacteze și să analizăm împreună modalități semnificative de implicare și sprijin, de la servicii pentru consultanță pentru natură, marketing legat de cauză și diverse contribuții financiare. Pentru companiile rezidente în România există, de asemenea, posibilitatea utilizării facilității de reducere cu 20% a impozitului pe venit. Se pot face donații în scopuri generale sau pentru un proiect specific.
- **Deveniți un donator major:** Donatorii majori ai Fundației Conservation Carpathia sunt persoane fizice sau fundații private care aleg să ne sprijine la nivel substanțial. Contribuția dumneavoastră generală poate fi direcționată acolo unde este cea mai mare nevoie de ea sau puteți opta să faceți o donație dedicată pentru a sprijini un proiect specific. Aceste contribuții ne aduc o siguranță suplimentară în ceea ce privește planificarea resurselor, deoarece știm în timp util ce fonduri sunt disponibile pentru noi și pentru activitatea noastră.
- **Deveniți un donator privat:** Donațiile individuale pot fi contribuții financiare unice sau regulate pentru a ne sprijini activitatea în general. Donațiile ocazionale sunt inițiate de susținătorii noștri dedicați, pentru a sărbători evenimente private (cum ar fi zile de naștere, aniversări, petreceri) sau călătorii memorabile și/sau evenimente sportive. În loc de cadouri, aceștia solicită donații de la colegii, familia și prietenii lor, adesea pentru un proiect care le este deosebit de drag.

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să ne contactați la info@carpathia.org. Împreună vom găsi modalități prin care să vă implicați în activitatea noastră.

www.carpathia.org/ro/donatii

CONT DE DONAȚII ÎN EURO:

IBAN: RO86RNCB0061114278450049

CONT DE DONAȚII ÎN LEI:

IBAN: RO16RNCB0061114278450048

MULȚUMIM **TUTUROR PARTENERILOR,**
SPONSORILOR ȘI PRIETENILOR PROIECTULUI
CARPATHIA, CARE **NE-AU SUSȚINUT**
ACTIVITATEA **ÎN 2023.**

**AU CONTRIBUIT LA ACEASTĂ
EDIȚIE:**

Adrian Aldea

Ana Maria Atonoaie

Georgiana Andreea Andrei

Daniel Bucur

Rosana Cozma

Victoria Donos

Ioana Duică

Ruben Iosif

Robert Lazăr

Oliviu Pop

Barbara Promberger-Fuerpass

Christoph Promberger

Roxana Elena Sava

Istvan Szabo

Georgia Tarnea

Liviu Ungureanu

Mihai Zotta

Asociația Casa Bună

Asociația Aqua Crisisus

Grupul Milvus - Asociația pentru
Protecția Păsărilor și a Naturii

Costin Enache

EDITOR

Roxana Elena Sava

PROOF READING

Ruth Rusby

HĂRȚI

Adrian Pătrulescu

DESIGN GRAFIC

Tudor Botezatu

Diana Bobeș

**FUNDAȚIA
CONSERVATION CARPATHIA**

Brașov – România

info@carpathia.org
www.carpathia.org

**FERMA DE BIODIVERSITATE
COBOR**

reservation@cobor-farm.ro
www.cobor-farm.ro

**TRAVEL
CARPATHIA**

reservation@travelcarpathia.com
www.travelcarpathia.com

**ROADELE
MUNȚILOR**

comenzi@roadelemuntilor.ro
www.roadelemuntilor.ro

**Urmărește Fundația Conservation
Carpathia pe social media:**

 conservationcarpathia

 conservation_carpathia

 Conservation Carpathia